

GŁOS

KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Nr 25/2013 (2507) Rok LV 14 - 21.7.2013

14 lipca
Francja 2013

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
REVUE POLONAISE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

fot. s. Joanna Korycińska

Ziemia Polaków

Adam Zubek

Jol. Bury

Polską naturę konstruowała bardzo, bardzo długo. Zaczęła około 3 mld lat temu, zakończyła zaledwie kilkanaście tysięcy lat temu. Co z tego pozostało do dzisiaj?

Całkiem niedawno, bo jakieś 2 miliony lat temu, zanim zaczęła się epoka lodowcowa, mieliśmy już potowę ojczyzny. Istniały już góry: Karpaty, Sudety i ich przedgórze, także Góry Świętokrzyskie i Wyżyna Krakowsko-Częstochowska. Suwalszczyzna i Podlasie od biedy miałyby gdzie zaistnieć. Swoje państwo mogliby założyć Pomorzanie. Niestety (może na szczęście?), nic nie dzieliłoby ich wtedy od państwa wikingów, bo nie było jeszcze Baltyku. Natomiast Mieszko ze swoimi Polanami byłiby bez szans – całą Polskę środkową i zachodnią zajmował od milionów lat rozległy zbiornik wodny, wielkie jeziorzysko.

Pierwsze garnki

Skąd o tym wiemy? Na całym tym obszarze, pod płaszczem młodszych skał, leży potężna warstwa itów, nazywana przez geologów itami poznańskimi lub pstrymi. To osady, które mogły powstać tylko w środowisku jeziornym. Okresowo tworzyły się też rozległe torfowiska – im zawdzięczamy pokłady węgla brunatnych. To głębokie podłoże naszego kraju można oglądać nie tylko na terenie kopalni odkrywkowych węgla brunatnego. Iły poznańskie odstawiają się także w dolinach wielu rzek. Były od wieków wykorzystywane jako surowiec do wyrobów ceramicznych. Garnki pierwszych Polaków były wypalane właśnie z tych itów. Dzisiaj też są ważnym surowcem dla budownictwa. Są też marzeniem budowniczych warszawskiego metra, gdyż drążenie tuneli w takim podłożu sprawia znacznie mniej problemów. Niestety, warszawskie metro jest zbyt płytkie i tylko w niektórych miejscach zagłębia się w podłoże zbudowane z itów.

2–3 miliony lat temu istniał już najpewniej początek Wisły, a w każdym razie

coś, co przypominało jej górny odcinek, od pra-Tatr gdzieś do Zawichostu. Istniał też pra-Bug. Natomiast rzeki naszego Pomorza płynęły w odwrotnym kierunku niż dzisiaj. Nic dziwnego, skoro nie było Baltyku. Inną anomalią ówczesnej sieci rzecznej był fakt, że pra-Łaba też kończyła bieg w naszym środkowopolskim jeziorzysku, składając swoje osady na terenie Dolnego Śląska.

I kiedy wydawało się już, że owo jezioro śródpolskie wypełnione osadami wysycha i zanika, i będzie gdzie założyć państwo Polan, nadciągnął kataklizm z północy – lądolód skandynawski. Było to coś znacznie gorszego niż szwedzki „potop”, który nawiedził te ziemie dwa miliony lat później. Lądolód nasuwał się kilkakrotnie. Wycofywał się w góry Skandynawii i powracał, pozostawiając po sobie za każdym razem księżycowy krajobraz. Przeorał podłoże i pokrył grubą, niekiedy ponad 200-metrową warstwą piasków, żwirów, glin i głazów nie tylko powierzchnię plioceńskiego jeziorzyska, ale całe terytorium przyszłej Polski, z wyjątkiem obszarów górskich.

Destruktor z północy

W miejsce żyznych itów zafundował nam gleby najgorsze z możliwych. Zamaskował miejsca występowania cennych surowców (np. węgla brunatnych, soli). Zmienił krajobraz – zrównał dawniejsze wzgórza i pagóry, a w tym miejscu wznosił swoje moreny, niekiedy całkiem wysokie. Wieżyca (329 m n.p.m.) na Kaszubach jest najwyższą górą polodowcową na całym Niżu Środkowoeuropejskim. Wyżłobił liczne doliny i bezodpływowe zagłębienia. Za każdą swoją bytnością zmie-

niał bieg rzek. Za jego sprawą powstały w poprzek Polski gigantyczne pradoliny. Roślinność toczyła z lądolodem nierówną, ale w końcu zwycięską walkę. Zwycięską do tego stopnia, że gdy w kilka tysięcy lat po ustąpieniu lodowców zjawili się tu pierwsi osadnicy, zmuszeni byli ogniem i toporem wyrąbywać sobie w leśnej gęstwinie polany pod swoje pola, stając się Polanami.

Jest rzeczą zastanawiającą, jak bardzo los ziem budujących podłoże Polski związany jest ze Skandynawią. To właśnie tam, w górach północnej Skandynawii, powstała przed 3 miliardami lat kolebka Europy i Polski. W okresie zwanym przez geologów prekambrem powstały skały, które tworzą zręby skorupy kontynentalnej, tak zwanej tarczy bałtyckiej – tego jądra, wokół którego rosta przyszła Europa. Ale zanim do tego jądra przyrosto to, co nazywamy dziś Europą Zachodnią i Południową, Polska, a przynajmniej znaczna jej część, już tam od dawna była. Jednak dzisiejszy kształt Polski zawdzięczamy epoce lodowcowej, czego z tego by na jej temat nie powiedzieć. Zlikwidowane zostało raz na zawsze wielkie jeziorzysko w środku Polski. W zamian otrzymaliśmy Baltyk. Przemodelowane zostały nasze góry. Z owych powszechnie występujących żwirów, piasków i gliny została zbudowana Polska murowana. Jak to się zaczęło, najlepiej widać na poznańskim Ostrowie Tumskim, gdzie odkopano fundamenty palatium Mieszka I, a były nimi głazy polodowcowe spajane gliną. Głazy narzutowe były przez wieki niezbędnym budulcem zamków i innych fortyfikacji. Jeszcze do niedawna chętnie wykorzystywano je w budownictwie wiejskim na północy Polski, właśnie jako materiał na fundamenty budynków mieszkalnych i gospodarskich.

Głaz Wojciecha

Dość szybko jednak nauczono się wykorzystywać inny dar skandynawskiego lądolodu – glinę. Już w pierwszych wiekach polskiej państwowości architekturę kamienną zastąpiła architektura ceglana, która panowała aż do epoki betonu i żelaza.

ciąg dalszy na str. 9

Telegram... policyjny

Nie wiem czy leżąc na leżakach w wakacyjnym cieniu, zauważa ją Państwo coś jeszcze poza żaglówką na horyzoncie, albo górskim szczytem w dalekiej perspektywie, czy drapieżną plażę... Marianną. Tymczasem tutaj dumna rocznica zdobycia Bastylli,

więc d. filada - w mijającym historycznym fotu, pokrząjące przemówienia do republikańskiego ludu, no i w ogóle oświeceni, trójkolorowo i... mirażem na niebie. Alifci, na marginesie tej sielanki trzeba poczynić małą r. flek. je, nawet jeżeli to dziś nie uchodzi. Zwłaszcza, że osacza nas zewsząd i coraz ciasniej - peryferyjny postęp cywilizacyjny, żelzy nie powiedzieć rewolucja - poleczno ołczy. jowa. Chociaż nie jestem pewien czy obywatelom ostatnio, przez rządzących nad biedną Sekwaną, ułatwienia w eutanazji można zaliczyć jeszcze do fer i ołczy. jowości. Wkażymy razie jest się czego bać, im człowiek d. jrzałszy w latach. No ale wróćmy do t. j... biedy coraz bardziej piszczącej, chociaż wciąż nazywanej et. femistycznie kryzysem tylko. No więc - zważymy, wokół - im więc. j. nędzy, ubóstwa i de. per. a. ji, tym więc. j. serwu. je się nam. post. pu cywilizacyjnego". Przy czym, być może to nie jest jeszcze to najgorsze, w końcu nie taką dekadencją ludzkości już przeabiała przez ostatnie tysiąclecia, bardziej ją pokoi. mnie - na dzień dzisiejszy i tu, i teraz, że stoakawa jeszcze ostatnio Fran. ja. sta. je się jak i coraz. u. wyraźniej państwem... policyjnym! Tak, kre. jem, gdzie poli. ja. używana jest do z. prowadzania post. pu. dzi. jowego i porządku republikańskiego w wszelkimi sroakami... przymusu. P.O.

rys. Leszek Biernacki

PRZYPOMNIENIE! Drodzy Czytelnicy, trwa w najlepszym czasie wakacji, urlopów i wyjazdów. W związku z tym, jak co roku, także i Wasz „Głos Katolicki” - do końca sierpnia - wydawany jest w letnim, dwutygodnikowym rytmie. A zatem kolejny numer „Głosu” ukaże się dopiero 28 lipca. Proszę go nie przeczyczyć, mimo kanikuły! (Redakcja)

SATYRYCZNEJ TEKI L.B.

Przed 70 laty zginął generał Sikorski

Marian Miszalski

Katastrofa gibraltarska, katastrofa smoleńska...

4 lipca 1943 roku zginął w katastrofie lotniczej pod Gibraltarem gen. Władysław Sikorski. Jego śmierć wywołała nie tylko ogromne wrażenie we wszystkich środowiskach polskich, ale i w całym świecie, ogarniętym wojną. Ta śmierć, w okolicznościach nad wyraz podjarzanych, przyczyniła się niewątpliwie do narastającego z biegiem lat legendy generała, unikającego polityki.

Zaczynał swą karierę wojskową jako utalentowany dowódca polowy - w 1919 r. dowodził z sukcesem walką z Ukraińcami pod Gróckim Jagiellońskim i Bartatowem, w marcu 1920 r. dowodził skutecznie dywizją na Polesiu w walkach z Armią Czerwoną. Miał i poważne potknięcie: w czasie późniejszej ofensywy sowieckiej zadeklarował dowództwu utrzymanie twierdzy Brześć „do 10 dni”, podczas gdy utrzymał ją tylko jeden dzień. W sierpniu 1920 r. z powodzeniem dowodził V Armią, która miała za zadanie zniszczyć IV Armię sowiecką i Korpus Gaja, w październiku 1920 r. wsparł swym autorytetem, polecony przez marszałka Piłsudskiego, „bunt generała Żeligowskiego” i opanowanie przez „buntowników” Wilna.

Kariera wojskowa gen. Sikorskiego zesła wyraźnie na polityczne tory po zabójstwie prezydenta Narutowicza w 1922 r., gdy został premierem rządu. Na okres jego rządu przypadło uznanie polskich granic wschodnich przez mocarstwa zachodnie; powołał Stanisława Grabskiego na ministra skarbu, zapoczątkowując reformę walutową i administracji państwowej. *ciąg dalszy na str. 8*

Generał Sikorski ostatni raz wsiada do samolotu

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____ Rok (56,60€) Pół roku (30,30€) Miesiąc (5€)
 Adres: _____ Przyjaciele „Głosu...” (69,60€) PDF/e-mail (49,90€)

Telefon: _____ Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na Głos Katolicki - Voix Catholique 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris - Voix Catholique/Glos Katolicki
 Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka - rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles - CCP 000-1637856-11
 w Niemczech: Glos Katolicki - Commerzbank Hannover - BLZ 250 400 66 - konto n°791177900

KUPON PRENUMERATY

LITURGIA SŁOWA

XV Niedziela Zwykła Rok C

PIERWSZE CZYTANIE

Pwt 30,10-14

Czytanie z Księgi Powtórzonego Prawa

Mojżesz powiedział do ludu: „Będziesz słuchał głosu Pana Boga swego, przestrzegając Jego poleceń i postanowień zapisanych w księdze tego Prawa; wrócisz do Pana Boga swego z całego swego serca i z całej swej duszy. Gdyż polecenie to, które Ja ci dzisiaj daję, nie przekracza twych możliwości i nie jest poza twoim zasięgiem. Nie jest w niebiosach, by można było powiedzieć: »Któż dla nas wstąpi do nieba i przyniesie je nam, a będziemy słuchać i wypełnimy je«. I nie jest za morzem, aby można było powiedzieć: »Któż dla nas uda się za morze i przyniesie je nam, a będziemy słuchać i wypełnimy je«. Gdyż słowo to jest bardzo blisko ciebie: w twych ustach i w twoim sercu, byś je mógł wypełnić”.

DRUGIE CZYTANIE

Kol 1,15-20

Czytanie z Listu św. Pawła Apostoła do Kolosan

Chrystus Jezus jest obrazem Boga niewidzialnego, Pierworodnym wobec każdego stworzenia, bo w Nim zostało wszystko stworzone: i to, co w niebiosach, i to, co na ziemi, byty widzialne i niewidzialne, Trony i Panowania, Zwierzchności i Władze. Wszystko przez Niego i dla Niego zostało stworzone. On jest przed wszystkim i wszystko w Nim ma istnienie. I On jest Głową Ciała, to jest Kościoła. On jest Początkiem, Pierworodnym spośród umartych, aby sam zyskał pierwszeństwo we wszystkim. Żechciał, bowiem Bóg, by w Nim zamieszkała cała Pełnia i aby przez Niego i dla Niego znów pojednać wszystko ze sobą: i to, co na ziemi, i to, co w niebiosach, wprowadzwszy pokój przez krew Jego krzyża.

EWANGELIA

Łk 10,25-37

Słowa Ewangelii wg św. Łukasza

Powstał jakiś uczony w Prawie i wystawiając Jezusa na próbę,

zapytał: „Nauczycielu, co mam czynić, aby osiągnąć życie wieczne?”. Jezus mu odpowiedział: „Co jest napisane w Prawie? Jak czytasz?”. On rzekł: „Będziesz miłował Pana Boga swego całym swoim sercem, całą swoją duszą, całą swoją mocą i całym swoim umysłem; a swego bliźniego jak siebie samego”. Jezus rzekł do niego: „Dobrześ odpowiedział. To czyń, a będziesz żył”. Lecz on, chcąc się usprawiedliwić, zapytał Jezusa: „A kto jest moim bliźnim?”. Jezus, nawiązując do tego, rzekł: „Pewien człowiek schodził z Jerozolimy do Jerycha i wpadł w ręce zbójców. Ci nie tylko go obdarli, lecz jeszcze rany mu zadali i zostawiając go na pół umartego, odeszli. Przypadkiem przechodził tą drogą pewien kapitan; zobaczył go i minął. Tak samo lewita, gdy przyszedł na to miejsce i zobaczył go, minął. Pewien zaś Samarytanin, będąc w podróży, przechodził również obok niego. Gdy go zobaczył, wzruszył się głęboko: podszedł do niego i opatrzył mu rany, zalewając je oliwą i winem; potem wsadził go na swoje bydlę, zawiózł do gospody i pielęgnował go. Następnego zaś dnia wyjął dwa denary, dał gospodarzowi i rzekł: »Miej o nim staranie, a jeśli co więcej wydasz, ja oddam tobie, gdy będę wracał«. Któryż z tych trzech okazał się, według twego zdania, bliźnim tego, który wpadł w ręce zbójców?”. On odpowiedział: „Ten, który mu okazał miłosierdzie”. Jezus mu rzekł: „Idź, i ty czyjś podobnie”. □

J. Bassano - Miłosierny Samarytanin

LITURGIA SŁOWA

XVI Niedziela Zwykła Rok C

PIERWSZE CZYTANIE

Rdz 18,1-10A

Czytanie z Księgi Rodzaju

Pan ukazał się Abrahamowi pod dębami Mamre, gdy ten siedział u wejścia do namiotu w najgorętszej porze dnia. Abraham, spojrzawszy, dostrzegł trzy ludzkie postacie naprzeciw siebie. Widząc je u wejścia do namiotu, podążył na ich spotkanie. A pokłoniwszy się im głęboko, rzekł: „O Panie, jeśli jestem tego godzien, racz nie omijać swego sługi! Przyniosę trochę wody, wy zaś raczcie obmyć sobie nogi, a potem odpocznijcie pod drzewami. Pozwólcie też, że pójdę wziąć nieco jedzenia, abyście się pokrzepili, zanim pojedziecie dalej, skoro przechodzicie koło sługi waszego”. A oni mu rzekli: „Uczyn tak, jak powiedziastes”. Abraham poszedł, więc spiesząc do namiotu Sary i rzekł: „Prędko zczyni ciasto z trzech miar najczystszej mąki i zrób podptomyki”. Potem podążył do trzody i wybrałszy tłuste i piękne cielę, dał je studze, aby ten szybko je przyrządził. Po czym, wzięwszy twaróg,

mleko i przyrządzone cielę, postawił przed nimi, a gdy oni jedli, stał przed nimi pod drzewem. Zapytali go: „Gdzież jest żona twoja, Sara?”. Odpowiedział im: „W tym oto namiocie”. Rzekł mu jeden z nich: „O tej porze za rok znów wrócę do ciebie, twoja zaś żona Sara, będzie miała wtedy syna”.

DRUGIE CZYTANIE

Kol 1,24-28

Czytanie z Listu św. Pawła Apostoła do Kolosan

Bracia: Teraz raduję się w cierpieniach za was i ze swej strony w moim ciele dopełniam braki udreń Chrystusa dla dobra Jego Ciała, którym jest Kościół. Jego sługą stałem się według zleconego mi wobec was Bożego wtdarstwa: mam wypełnić postannictwo głoszenia słowa Bożego. Tajemnica ta, ukryta od wieków i pokoleń, teraz została objawiona Jego świętym, którym Bóg zechciał oznajmić, jak wielkie jest bogactwo chwały tej tajemnicy pośród pogan. Jest nią Chrystus pośród was – nadzieja chwały. Jego to głosimy, upominając każdego człowieka i ucząc każdego człowieka z całą mądrością, aby każdego człowieka okazać doskonałym w Chrystusie.

EWANGELIA

Łk 10,38-42

Słowa Ewangelii wg św. Łukasza

Jezus przyszedł do pewnej wsi. Tam niejaka niewiasta, imieniem Marta, przyjęła Go do swego domu. Miała ona siostrę, imieniem Maria, która siadła u nóg Pana i przystuchiwała się Jego mowie. Natomiast Marta uwijała się koło rozmaitych postug. Przystąpiła, więc do Niego i rzekła: „Panie, czy Ci to obojętne, że moja siostra zostawiła mnie samą przy usługiwaniu? Powiedz jej, żeby mi pomogła”. A Pan jej odpowiedział: „Marto, Marto, troszczysz się i niepokoisz o wiele, a potrzeba mało albo tylko jednego. Maria obrwała najlepszą cząstkę, której nie będzie pozbawiona”. □

V. Johannes - Chrystus Marta i Maria

Kolejna matka na ołtarze?

We Włoszech znów głośno o Chiary Petrillo-Corbella. Podobnie jak św. Joanna Beretta Molla oddała życie za swoje dziecko.

Czy będziemy mieli drugą błogosławioną? – pytanie to pojawia się we włoskiej prasie właśnie teraz, w rok po narodzinach dla Nieba Chiary Petrillo-Corbella. Do grobu włoskiej mamy, pochowanej na cmentarzu Verano w Wiecznym Mieście, pielgrzymują tysiące ludzi. Tysiące proszą jej męża o modlitwę i za pośrednictwem specjalnej strony internetowej dziękują za otrzymane za wstawiennictwem Chiary łaski i uzdrowienia.

Chiara, 28-letnia matka trójki dzieci, oddała życie za swoje dziecko. Gdyby przerwała ciążę, kiedy zdiagnozowano u niej nowotwór, być może by żyła. Ale Chiara nie dość, że syna zabić nie pozwoliła, to zrezygnowała z terapii i nie chciała środków usmierzających ból, by nie zaszkodzić dziecku.

Historia Chiary obiegła świat, a najpierw Włochy, w czerwcu 2012 r.: „Chiara Petrillo – Druga Beretta-Molla” – pisały wówczas gazety. Pogrzeb 28-letniej Włoszki transmitowano w internecie. Był niczym wesele: rzymski kościół Santa Francesca Romana pękał w szwach, ponad 100 księży ubranych w białe szaty liturgiczne koncelebrowało Mszę św. Były radosne tam-tamy, taniec. Teraz w podobnej atmosferze w Santuario del Divino amore w Rzymie odbyły się uroczystości upamiętniające odejście Chiary. W uroczystości – sanktuarium było wypełnione po brzegi – uczestniczył mąż Enrico i uratowany dzięki ofercie Chiary jej syn Francesco.

„Chiara jest razem z nami” – mówił ks. Fabio Rosini, dyrektor ds. powołań diecezji rzymskiej, który koncelebrował Mszę. „Chiara

nauczyła nas żyć tajemnicą cierpienia”. Kapłan potwierdził, że sprawa wniesienia postulatu o wszczęcie procesu beatyfikacyjnego Chiary jest w toku.

Chiara za życia miała opinię świętej. W wielu kościołach we Włoszech, przez ostatni rok życia dawała świadectwo: „Pan dał nam dzieci, ale każde pozwolił nam jedynie trzymać w ramionach przez kilka godzin ich życia, ochrzcić, a potem pożegnać”. Dwojka dzieci Chiary zmarła po porodzie – Maria Grazia Letizia, ze zdiagnozowanym w trakcie ciąży bezmózgowiem, a także David Giovanni, który urodził się bez rąk i nóg. Lekarze proponowali za każdym razem aborcję. Chiara odmawiała. Dzieci umierały na jej rękach, pół godziny po trudnych i długich porodach.

„Wszystkim mamom chcę powiedzieć, że liczy się najbardziej dar, jakim jest dziecko, dar życia, a nie czas, jaki się z dzieckiem przeżyje – powtarzała na spotkaniach w kościołach. – Te pół godziny z Marią i Davidem na rękach było najpiękniejszym czasem w moim życiu”. Wyjątkowo piękna dziewczynka pokazywała się z mężem Enrico u boku. Byli pełni szczęścia. „Ostatnia ciąża była niespodzianką – mówiła już chora. – Francesco okazał się zdrowym dzieckiem. Ale tym razem dla mnie zapadł wyrok. Taka wola Boża. Mam nadzieję, że spotkam się z moimi dwoma aniołkami”.

za wiara.pl: opr. ks. T.S.

Ostatni kapelan Powstania Warszawskiego

W nowosolskim szpitalu zmarł blisko 100-letni kapłan o. Medard Parysz. Był kapłanem podczas Powstania Warszawskiego na Starym Mieście. W sierpniu 1944 r. postużywał w kościele przy ul. Miodowej.

Czasem ktoś krytykuje Powstanie Warszawskie – czy to było potrzebne? Mam jedną odpowiedź: umieramy na gruźlicę, na zawały, na nowotwory, a czemu nie za Ojczyznę? Jest tu naprzeciwko szkoła – gim-

nazjum. Poproszono mnie, żebym poświęcił sztandar w kościele z okazji, że szkoła otrzyma imię generała Władysława Andersa. Przygotowałem się i przed poświęceniem sztandaru powiedziałem: „Jak daleko [sięgnąć] w przeszłość naszej historii, zawsze krew się lała. Pan Bóg dopuszczał na nasz kraj wojny pewno dlatego, abyśmy się do Boga uciekali, do Boga garnęli i prosili o ratunek, żebyśmy od wiary nie odstępowali. I może dlatego dzisiaj Polska jest jednym z najbardziej katolickich krajów na świecie. Zwyciężaliśmy Niemców pod Grunwaldem, a Rosjan nad Wisłą w 1920 roku.

Dopiero, gdy Hitler ze Stalinem podali sobie ręce i napadli naraz na nasz kraj, wtenczas Polska znikła z mapy Europy. Ale były znowu takie postacie jak Anders, jak te tysiące polskich żołnierzy, którzy wolną ręką ginęli na polach i wszystkich frontach i znowu mamy Polskę wolną, niepodległą, kochaną Ojczyznę”. Mówię do młodzieży: „Kształćcie własne umysły fizyką, matematyką, ale uczyjcie się także historii, żebyście znali historię swego narodu, abyście byli dumni z tego, że jesteście Polakami!” – mówił o. Parysz w Archiwum Historii Mówionej Muzeum Powstania Warszawskiego. □

Abp Michalik o zmianie IV przykazania kościelnego

Nowa wersja czwartego przykazania kościelnego utrzymuje zachowanie wstrzeźliwości od pokarmów mięsnych we wszystkie piątki i Środę Popielcową oraz nakazuje wiernym powstrzymywanie się od udziału w zabawach w okresie Wielkiego Postu. Decyzję taką podjęli biskupi zgromadzeni na 362. zebraniu plenarnym KEP w Wieliczce.

– Przykazanie zostało uzupełnione tak, by zachowywać wstrzeźliwość od pokarmów mięsnych – i tu nic się nie zmienia – a w czasie Wielkiego Postu

powstrzymywać się od udziału w zabawach. To jest doprecyzowanie, zwracające uwagę na szczególnie charakter Wielkiego Postu i jego znaczenia dla chrześcijan – wyjaśniał abp Józef Michalik.

Przewodniczący KEP dotychczasowe sformułowanie czwartego przykazania uważa za dość ogólne stwierdzenie, powodujące niejasności wśród wiernych. Abp Michalik zwrócił uwagę, że częstym problemem były np. piątkowe zabawy dla dzieci. – Dziecięca zabawa nie przekracza tego przykazania. Czy mamy więc prawo

mnożyć grzechy i nie prostować, lecz komplikować sprawę sumienia? – pytał retorycznie przewodniczący KEP.

Przyjęta przez KEP wersja czwartego przykazania kościelnego brzmi: „Zachowywać nakazane posty i wstrzeźliwość od pokarmów mięsnych, a w czasie Wielkiego Postu powstrzymywać się od udziału w zabawach”. Poprzednia brzmiała: „Zachowywać nakazane posty i wstrzeźliwość od pokarmów mięsnych, a w okresach pokuty powstrzymywać się od udziału w zabawach”. □

Francuscy milionerzy

Bohumil Prohazka

Najbogatszą osobą we Francji pozostaje Liliane Bettencourt, właścicielka 30% akcji L'Oreal.

Choć wymiar sprawiedliwości ostro tropi jej związki z finansowaniem b. prezydenta Sarkozy'ego, majątek wiekowej damy rośnie. Wyniki firmy były dobre i wypłacała ona spore dywidendy. Majątek Bettencourt wzrósł od 2012 roku o 4,5 mld. euro i obecnie szacuje się go na 23 miliardy. Przesunęło to ją w rankingach światowych z 15 na 9 miejsce najbogatszych ludzi planety. Drugi na liście jest Bernard Arnault – szef grupującej największe firmy „luksusu” LVMH (takie marki jak Vuitton, Givenchy, Moët Hennessy, Dior, Kenzo, Guerlain...). Jego mająk wyceniono na 22 miliardy. Podium zamyka François Pinault z „zaledwie” 12 miliardami, który także zarabia na „luksusie” (marki Gucci, Bottega Veneta, Yves Saint Laurent, Balenciaga, Boucheron, Puma...). Pierwszy miliardier, który nie ma nic wspólnego z kosmetykami to Serge Dassault (pozycja 4). Jego domeną jest aeronautyka i lotnictwo, a majątek osobisty wyliczono mu na 10 mld euro. Domeny miliardierów sporo więc mówią i o podstawach francuskiej gospodarki.

Wśród tzw. ludzi show-biznesu najbogatszą osobą pozostaje Johnny Hallyday (7,6 miliona euro) – piosenkarz znany co prawda głównie we Francji, ale za to jak... Po ok. 3 miliony euro mają też 45-letni DJ David Guetta i Mylène Farmer.

W sporcie dominują piłkarze i grający w USA koszykarze. Najbogatszy jest Karim Benzema (13 milionów) z Realu Madryt, który wyprzedza Tony'ego Parkera (koszykarz San Antonio Spurs – 12,4 mln), Franka Ribery'ego (Bayern Monachium – 11,5 mln) i Nicolasa Anelkę (gra w Szanghaju – 11 mln). Te dane też sporo mówią o kondycji miejscowego sportu. Ostatnio nie wiezie się Francuzom w tenisie czy w Formule 1, więc pozostają... piłkarze. Warto dodać, że trochę więcej od sportowców zarabiają nadal szefowie spółek giełdowych, co pokazuje, że świat jeszcze do końca na głowie nie stanął.

Po spektakularnym wyjeździe z Francji aktora Depardieu, wzrosło zainteresowanie podatkowym exodusem innych milionerów. Okazuje się, że poszczególne grupy

Z KRAJU

- Wizytę w Polsce złożył arcybiskup większy kijowski-haliński Światosław Szewczuk, zwierzchnik Kościoła greckokatolickiego na Ukrainie, który brał udział razem z abpem Józefem Michalikiem w podpisaniu deklaracji w związku z rocznicą zbrodni wołyńskiej. Abp Szewczuk rozmawiał także z prezydentem Komorowskim.
- Wiemy co zrobić i mamy odwagę to zrobić – mówi Jarosław Kaczyński otwierając Kongres PiS, który przedstawił całościową wizję rozwoju Polski na najbliższą dekadę. Kongres odbył się w Sosnowcu i wybrał ponownie Kaczyńskiego na przewodniczącego partii.
- Konkurencyjny Kongres PO odbywał się w Chorzowie. Zdecydowano o zmianie statutu i harmonogramie wyborów na przewodniczącego partii. Konkurentem Tuska ma być Gowin.
- Przedterminowe wybory na prezydenta Elbląga wygrał Wilk z PiS (32% głosów). W II turze zmierzy się z Gelert z PO (21%).
- Senat przyjął projekt ustawy o symbolach ustrojów totalitarnych. Czy uda się go wcielić w życie zależy od Sejmu. Projekt daje szansę na dekomunizację np. nazw ulic.
- Środowiska kresowe zorganizowały w Warszawie obchody rocznicy zbrodni wołyńskiej 11 lipca, by uczcić ofiary tzw. „krwawej niedzieli”.
- Prezydent Komorowski zapowiedział, że wspólnie z rządem i samorządami będzie działał na rzecz stworzenia ogólnopolskiej Karty Dużych Rodzin.
- Prezydent Komorowski oraz szef MSZ Sikorski wręczyli Piotrowi Nowinie-Konopce nominację ambasadora przy Stolicy Apostolskiej. Zastąpi tam Hannę Suchocką.
- Ochodek, szef Radia Katowice w Bielsko-Białej złożył nieprawdziwe oświadczenie lustracyjne. Był

on tajnym współpracownikiem SB o pseudonimie „Targosz”. Tak uznał Sąd w Katowicach.

- Najpierw politycy PO kupowali z pieniędzy partyjnych garnitury, sukienki, kosmetyki i alkohole, a kiedy to ujawniono, zgłosili projekt rezygnacji z finansowania partii z budżetu państwa.
- Ruch w tunelu Wistostrady w Warszawie wznowiono uroczystie w obecności prezydent miasta HG-W po 10-miesięcznej przerwie, a po południu tego samego dnia znowu załazy go pierwsze opady. Naprawdę trudno, żeby Gronkiewicz-Waltz przyspieszonych wyborów nie przegrał...
- Zarzuty zakłócenia spokoju i porządku usłyszało 15 osób ze środowiska narodowego, zatrzymanych w trakcie wykładu Bauman, który odbył się na Uniwersytecie Wrocławskim. Osoby te protestowały przeciw zapraszaniu lewicowego profesora, który w młodości służył w KBW i zwalczał po wojnie patriotyczne podziemie.
- W szpitalu w Warszawie zmarł 56-letni mężczyzna, który wcześniej podpalił się przed siedzibą premiera.
- Przemarsz warszawskim Traktem Królewskim oddziałów wojskowych, grup rekonstrukcyjnych, a być może nawet przelot nad Warszawą eskadry myśliwców – to atrakcje, które z okazji Święta Wojska Polskiego 15 sierpnia przygotowuje Kancelaria Prezydenta. Pomysł Lecha Kaczyńskiego okazują się jednak dobre?
- Kopalnia soli w Bochni i Zamek Żupny w Wieliczce to kolejne polskie zabytki, które trafiły do rejestru UNESCO. Obecnie na Liście Światowego Dziedzictwa znajduje się 14 dóbr z terenów Polski, a na całym świecie obejmuje on 969 obiektów ze 157 krajów.
- Seria ewakuacji w szpitalach, prokuraturach i centrach handlowych m.in. w Warszawie, Krakowie,

Katowicach i Szczecinie miała miejsce po anonimowych informacjach o podłożeniu bomb wysyłanych przez interent. Głupi żart pokazał jednak, że służby są stabo przygotowane, a ewakuacje niektórych obiektów trwały zbyt długo.

- Delegacja Sił Powietrznych Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej odbyła wizytę w polskich Siłach Powietrznych. Jakaś zmiana sojuszy?
- Unikatowy egzemplarz przedwojennego polskiego pistoletu maszynowego Mors, znajdujący się do tej pory w zbiorach Muzeum Wojskowości w Budapeszcie, Węgry przekazali do Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy.
- Były premier Marcinkiewicz odebrał z rąk ambasadora Francji w Polsce Buhlera Order Legii Honorowej. Ciekawe za co?
- Dwumetrowy płot odgradzał delegatów PO od spacerowiczów w chorzowskim parku na konwencji partii. Bezpieczeństwa członków Platformy pilnowało kilkuset policjantów, funkcjonariusze BOR-u i specjalnie wynajęta ochrona. Do parku przyjechało kilkadziesiąt radiowozów, w tym pancerne maszyny z armatkami wodnymi do rozpędzania tłumów. Premiera i ministrów dowieziono pancernym autobusem. Czegoś się boją...
- Pomnik „Wdzięczności Armii Radzieckiej” zniknie z placu Wolności w Katowicach. Władze miasta wygospodarowały 50 tys. zł na przeniesienie pomnika na cmentarz żołnierzy sowieckich. Dobry przykład dla Warszawy...
- Polska dołączyła do ponad 70 krajów ONZ, które podpisały traktat, regulujący międzynarodowy handel bronią konwencjonalną.
- „Kurier Wileński” obchodzi 60-lecie. Jest to najstarszy dziennik mniejszości narodowych na Litwie. □

mają tu swoje konkretne preferencje. Belgię wybierają np. „rentierzy” i byli szefowie dużych firm (m.in. b. prezes L'Oreal Owen-Jones, Bernard Darty – b. prezes firmy o tej samej nazwie), kierowca rajdowy Sébastien Loeb czy b. kolarz Richard Virenque. Za kanał La Manche uciekają finansieści oraz ci, którzy chcą zakładać nowe firmy (np. Jean-Michel Jarre, który założył Jarre Technologies) czy optyk Alain Afflelou, ale także np. piosenkarka Laetitia Casta. USA, poza ucieczką od podatków, są też często wyborem po prostu innego, mniej etatystycznego stylu życia (aktor Dany Boon, b. tenisista i piosenkarz Yannick Noah, pisarz Marc Levy, piosenkarz Polnareff). Tradycyjnym kierunkiem ucieczek podatkowych jest też Księstwo Monako, gdzie jednak o obywatelstwo wcale nie jest już tak łatwo.

Ucieczki przed francuskim fiskusem wzrastały dynamicznie w latach 2003-2007. Później nastąpiła stagnacja, która trwało do roku 2010 (od 600 do 850 przeprowadzek rocznie). Obecnie fala ta narasta pod rządami socjalistów, którzy przywrócili 75-% podatek, tzw. od fortun, czyli od najwyższych dochodów. □

O tempora, o mores...

Bogdan Usowicz

czyli fiasko targów ślubnych mojągi, jowuski j

Tropiąc wynaturzenia nad Sekwaną, łatwo było natrafić na informację o I paryskim salonie mody ślubnej dla par homoseksualnych. Targi miały odpowiednią oprawę, na ulicach Paryża pojawiły się plakaty, reklamowano też salon w mediach. Na huczne otwarcie w Parc Floral przygotowano szampana, przekąski, soki. I wyszła... kłapa. Targi odwiedziło zaledwie 150 gości. Organizatorzy się załamali i natychmiast zaczęli zrzuczać odpowiedzialność na... francuską homofobię. Niejaka Bibas, jedna z organizatorek targów, twierdzi, że za klęską stoją... środowiska homofobiczne, które kręcili się w pobliżu i zniechęcały potencjalnych gości. Podaje nawet przykład, że wystawa fotograficzna w merostwie III dzielnicy Paryża „przeciw homofobii” została zdewastowana w ciągu 48 godzin. Co ma piernik o garniturów ślubnych sodomitów nie wiadomo, ale jacyś winni się w końcu znaleźli.

Tymczasem wystawcy, którzy zapłacili za powierzchnię, domagają się teraz od organizatorów zwrotu pieniędzy. Niektóre z 60 wystawiających swoje usługi i produkty firm

zainwestowały nawet po około 30 tys. euro. Teraz mówi się o katastrofie finansowej.

Ciekawe są też komentarze internautów, którzy wyśmiewają ideę salonu dla par homo i jego spektakularną porażkę. Jeden z nich, dość słusznie napisał: 1000 małżeństw „dla wszystkich” w 2013, 100 w 2014 i... 4 w 2015. I tak się zapewne to skończy naprawdę, ale popsuta instytucja małżeństwa pozostanie, a właśnie o to, a nie o żadne „prawa homosiów” w tym całym cyrku chodziło. □

V. Voinchet. - Et voilà, le spectacle se termine

ZE ŚWIATA

- Litwa przejęła od lipca prezydencję UE.
- Szef Parlamentu Europejskiego Schulz powitał 12 chorwackich eurodeputowanych na ich pierwszej sesji plenarnej w Strasburgu. W PE zawisły też flagi Chorwacji, która 1 lipca weszła do UE jako 28 kraj członkowski.
- Prezydent Czech Zeman mianował ekonomistę Rusnoka na stanowisko nowego premiera. Pokieruje on rządem eksperckim.
- Ojciec św. Franciszek wręczył w Watykanie paliusze 34 arcybiskupom metropolitom z całego świata. W tym gronie było dwóch Polaków: abp Jędraszewski z Łodzi i abp Kupny z Wrocławia.
- Polski MSZ Sikorski przekazał w Budapeszcie polską prezydencję w Grupie Wyszehradzkiej (V4) w ręce Węgrów.
- Sąd Najwyższy USA orzekł, że małżeństwom homoseksualnym mają przysługiwać takie same prawa, jak tradycyjnym. Decyzję Sądu z zadowoleniem przyjął prezydent Obama. Sąd Najwyższy stosunkiem głosów zaledwie 5:4 unieważnił część ustawy o ochronie małżeństwa. Skutki rządów lewicy mogą być nie do odrobienia...
- Unia Europejska zgodziła się na otwarcie nowego rozdziału negocjacji akcesyjnych z Turcją. Problem w tym, że dobrze rozwijającym się ekonomicznie Turkom przestało zależeć...
- Duma Państwowa zakazała adopcji rosyjskich dzieci do krajów, które zalegalizowały małżeństwa homoseksualne.
- Islamscy „bojownicy” zamieścili w internecie film z publicznej egzekucji katolickiego księdza w Syrii. Obcięli mu głowę, którą później podrzucił wiwatujący tłum. Śmierć 49-letniego ks. Murada potwierdziła Stolica Apostolska. Rebelianci oskarżyli franciszkanina o wspieranie reżimu Assada.

- Prokuratorzy pod osłoną policjantów wkroczyli do biura niezależnego Ruchu Praw Człowieka w Moskwie i eksmitowali jego pracowników. Ruch powstał w 1997 r. W 2012 r. w jego skład wchodziło 120 organizacji broniących praw człowieka z większości regionów Rosji. Przywódcą Ruchu jest Ponomariow.
- Leżącą niedaleko Polski Lidę wybrano na miejsce pierwszej rosyjskiej bazy lotniczej na terytorium Białorusi.
- Brak postępów w udostępnieniu przez stronę rosyjską terenu pod realizację pomnika ofiar katastrofy samolotu w Smoleńsku opóźnia szansę na jego odsłonięcie.
- Kilkaset tysięcy osób uczestniczyło w kolejnej paradzie gejów i lesbijek w Berlinie, domagając się całkowitego ustawowego zrównania par homoseksualnych z tradycyjnymi małżeństwami. Organizatorzy wykluczyli tym razem z udziału platformę rządzącej CDU.
- Putin podpisał ustawy zakazujące propagowania homoseksualizmu wśród nieletnich oraz wprowadzającą kary za obrazę uczuć religijnych i bezczeszczenie świątyń.
- Prezydent Mongolii Elbegdordż, z Partii Demokratycznej, został wybrany na drugą kadencję. Zdobył 50% głosów. Wzrost gospodarczy Mongolii w 2011 r. wyniósł 17,5%, a w 2012 – 12,3%.
- Ponad 65 tys. ludzi protestowało w brazylijskim Belo Horizonte przeciwko korupcji i niesprawiedliwości społecznej. Doszło do starć z policją. Do protestów doszło też w innych miastach.
- Rządzący w Strefie Gazy Hamas poinformował o straceniu dwóch Palestyńczyków skazanych za szpiegowanie na rzecz Izraela.
- Wysoki na 100 metrów płomień unosił się nad

Starym Miastem w Rydze. Pożar strawił dach odnawianego zamku ryckiego.

- Partia gruzińskiego prezydenta Saakaszwilego poinformowała o zamiarze bojkotowania prac parlamentarnych w proteście przeciwko aresztowaniu czterech wysokich urzędników władz Tbilisi, oskarżonych o malwersacje.
- Przywódcy Unii Europejskiej podjęli na szczycie w Brukseli decyzję o rozpoczęciu negocjacji członkowskich z Serbią.
- Rządzące w Niemczech chadeckie CDU i CSU przyjęły, trzy miesiące przed wyborami do Bundestagu, program wyborczy. Dokument zawiera obietnice, których realizacja może kosztować 30 mld euro.
- Prokuratura w Duesseldorfie prowadzi śledztwo w sprawie wykorzystywania przez niemieckie firmy pracowników z Polski i Rumunii jako taniej siły roboczej w branży mięsnej.
- Amerykańska Agencja Bezpieczeństwa Narodowego (NSA) została oskarżona o szpiegowanie krajów UE, a także pozaeuropejskich sojuszników, w tym Japonii, Południowej Korei i Indii.
- Prezydent Rosji zapowiedział zawarcie megakontraktu na dostawy ropy naftowej do Chin. Według Putina umowa będzie opiewać na setki milionów ton surowca, a jej wartość przekroczy 60 mld dolarów.
- Aszkenazyjski naczelny rabin Izraela, Jona Metzger, złożył urząd sędziego najwyższego Sądu Rabinackiego. Oskarżony jest m.in. o przekupstwo, malwersacje, nieuczciwość oraz pranie brudnych pieniędzy.
- B. pracownik CIA Snowden, oskarżony przez władze USA o ujawnienie tajnych informacji dotyczących inwigilacji elektronicznej, wystąpił o azyl w Polsce i w Norwegii. □

Bogdan Dobosz

Ziemia Polaków

ciąg dalszy ze str. 2

Nic dziwnego, że właśnie na naszych ziemiach znajduje się największa świątynia ceglana na świecie. Jest nią gdański kościół NMP. Trudno sobie wręcz wyobrazić, jak musiały wyglądać wyrobiska pomorskich cegielni, w których w XIII wieku wypalono cegły na budowę zamku malborskiego – tej największej w Europie kupy cegieł, jak mówi się o nim, od czasów średniowiecza. Ocenia się, że podczas budowy zużyto prawie 4,5 miliona cegieł i dachówek.

Skąd lodowiec przytасzczył ten materiał budowlany? Z „rozbiórki” gór skandynawskich, skał budujących góry Szwecji, Norwegii, nawet Finlandii. Gdyby ktoś chciał obejrzeć największy kawałek Skandynawii na ziemiach polskich, powinien wybrać się do Tychowa Wielkiego (ok. 60 km na południe od Koszalina), gdzie znajduje się gład narzutowy, największy na ziemiach polskich i jeden z największych w Europie – gład Trygława. Jego obwód wynosi 44 m, a maksymalna wysokość części nadziemnej – prawie 4 m (masę ocenia się na 1500–2000 ton). Jeden z takich pomorskich gładów ponad tysiąc lat temu pewien duchowny misjonarz, nawracając Prusów, zamienił na swoją kazalnicy. Wkrótce poniósł śmierć męczeńską. Dziś ten gład nosi imię tego męczennika. To kamień św. Wojciecha, patrona rodzącego się państwa.

Głazy narzutowe występują nie tylko na powierzchni, naszpikowane jest nimi, jak ciasto rodzynkami, całe podłoże północnej i środkowej Polski. Epoka lodowcowa pozostawiła nam też skromną

rekompensatę za „zniszczenie” pokrywy glebowej. Są nią lessy – dość zagadkowa skała uformowana przez wiatr. Na lessach powstały najlepsze nasze gleby – brunatne i czarnoziemne (Wyżyna Lubelska, Sandomierska, Nizina Śląska, Wzgórze Trzebnickie). Niestety, stanowią one jedynie 1 proc. powierzchni kraju.

Wyspiarski epizod

Zupełnie wyjątkową rolę w kształtowaniu się osadnictwa ludzkiego na polskich nizinach odegrały owe wyżłobione przez lodowiec doliny i bezodpływowe zagłębienia. Utworzyły się w nich jeziora, tych o powierzchni powyżej hektara mamy ponad 7 tysięcy. Dawniej mogło ich być kilkakrotnie więcej. Wiele ośrodków osadniczych powstawało właśnie nad jeziorami, czy wręcz na jeziorach. Biskupin, grodzisko w Gieczu, Ostrów Lednicki czy Kruszwica. W południowej Polsce, dokąd nie dotarło najmłodsze, północnopolskie zlodowacenie, a dawniejsze jeziora zanikły, grody budowano na wzniesieniach nad rzekami, jak np. wzgórze wawelskie.

Epoka lodowcowa była okresem intensywnej penetracji tej części Europy przez człowieka. Do niedawna wydawało się, że najstarszym śladem obecności paleolitycznego człowieka na naszych ziemiach były znaleziska w Jaskini Ciemnej (Ojcowski Park Narodowy), datowane na ok. 100 tys. lat temu. Czoło łodolodu skandynawskiego musiało się wtedy znajdować w odległości zaledwie 200–300 km. Z najnowszych badań jednak wynika, że pierwsi ludzie pojawili

Katastrofa gibraltarska...

ciąg dalszy ze str. 3

W roku 1924, w rządzie Władysława Grabskiego (brata Stanisława) objął tę funkcję ministra spraw wojskowych; utworzył wojskowy Korpus Ochrony Pogranicza. Jednakże z powodów, jak się wydaje, ambicjonalnych, założył w tym czasie tajną organizację oficerską „Honor i Ojczyzna” (czy miała to być przeciwwaga dla oficerów z I Brygady Piłsudskiego?), wzorowaną na organizacji masonerii (rozwiązanej w 1925.). W 1924 r. miał miejsce poważny i brzemienny w skutki konflikt Sikorskiego z marszałkiem Piłsudskim na tle opracowanego przez Generała nowego projektu organizacji armii. Marszałek niezwykłe ostro skrytykował ten projekt, zarzucając mu, że bezkrytycznie przyjmuje wzory fran-

cuskie, dopasowane do tamtejszej państwowości, a szkodliwe dla znajdującej się w zupełnie innej sytuacji politycznej Polski. Piłsudski zarzucił Sikorskiemu, że chce poddać armię partyjnictwu, charakterystycznemu dla rządów gabinetowo-parlamentarnych; zarzut – jak się i dziś wydaje – uzasadniony: wszak w 1920 r., podczas ofensywy sowieckiej podchodzącej już pod Warszawę, z kręgów właśnie parlamentarnych dobiegały głosy o szybkie rokowania z Sowietami, celem uzyskania... jak najlepszych warunków kapitulacji. Mimo krytyki ze strony marszałka Piłsudskiego – generał-minister Sikorski skierował ten projekt pod obrady Sejmu, lawirując między endecją (Narodową Demokracją), która popychała go do konfrontacji z Piłsudskim, a zachowaniem poprawnych stosunków z Marszałkiem.

W czasie przewrotu majowego w 1926 r. gen. Sikorski dowodził Korpusem we Lwowie; zajął wówczas wyczekujące stanowisko, nie angażując się po żadnej stronie konfliktu, odmawiając też użycia sił Korpusu bo „musi pilnować wschodniej granicy” – jak uzasadniał. Po zamachu majowym Piłsudski zachował Sikorskiego na dotychczasowym stanowisku we Lwowie do roku 1928.

W 1936, rok po śmierci Marszałka, założył w Szwajcarii, wraz z Ignacym Paderewskim, gen. Józefem Hallerem i b. premierem Wincentym Witosem, „Front Morges”, ugrupowanie opozycyjne wobec obozu piłsudczykowski, o dość mglistym programie narodowo-państwowym „przywroćcia jedności moralnej”, powołania

Paderewskiego na prezydenta Polski, a Witosa – na premiera. Jednak zarówno Narodowa Demokracja, jak i socjaliści – przeciwni rządowi piłsudczyków – odrzucili ten program. Piłsudczycy natomiast zarzucali inicjatywę tej, iż kryje w sobie zbyt daleko idące uzależnienie polityki polskiej od Francji bez niezbędnych i wiarygodnych gwarancji. Patrząc z perspektywy roku 1939 i 1940, były to i tym razem zastrzeżenia uzasadnione.

Właśnie z walną pomocą (nieoficjalną) władz francuskich gen. Sikorski został premierem rządu polskiego we Francji w roku 1939, po niemieckiej i sowieckiej napaści na nasz Kraj. Jeśli nie był to „miękki zamach stanu”, było to z pewnością wykorzystanie obcych władz do ingerencji w polskie życie polityczne. Przypomnijmy, że internowany podstępnie w Rumunii wraz z rządem, prezydent Ignacy Mościcki wyznaczył – zgodnie z Konstytucją – swym następcą gen. Bolesława Wieniawę-Długoszowskiego, wówczas ambasadora Polski we Włoszech. (Zauważmy na marginesie, że legenda Wieniawy jako lwa salonowego z bujną ułańską fantazją, nie stroniącego od „wypitki”, chętnie podtrzymywana później nawet przez komunistów, faszysuje jego wizerunek: gen. Wieniawa-Długoszowski był, obok Walerego Stawka, jednym z najbardziej zaufanych ludzi marszałka Piłsudskiego, wyznaczanym do najtrudniejszych zadań politycznych!).

W nocy z 25 na 26 września wydrukowany został w Paryżu oficjalny, rządowy „Monitor Polski”, z oficjalnym dekretem prezydenta Mościckiego mianującym Wieniawę-Długoszowskiego swym następcą. Wskutek interwencji u władz francuskich, podjętej przez Sikorskiego i jego zwolenników, Paryż oficjalną notą premiera Deladier’a oświadczył, że „nie widzi możliwości uznania rządu, jaki zostałby powołany przez gen. Wieniawę-Długoszowskiego”. Oznaczało to odmowę uznania nominacji prezydenta Mościckiego, zgodnej z polską Konstytucją; oznaczało to, że gen. Sikorski użył swych prywatnych stosunków z obcym rządem dla podważenia decyzji urzędującego prezydenta Rzeczypospolitej.

W konsekwencji tak wymuszono kompromisu, prezydentem został Władysław Raczkiewicz, a premierem i Naczelnym Wodzem – nie bez politycznej intrygi – Sikorski. Ten „miękki zamach stanu” pogorszył stosunki między endecją, wspierającą gen. Sikorskiego, a obozem piłsudczykowskim. Stosunków tych nie naprawiała polityka rządu Sikorskiego, ukrywająca w latach 1941 do wiosny 1943 przed polską opinią publiczną istotne fakty i dokumenty w relacjach polsko-sowieckich, dotyczące pierwszych sowieckich zakusów na polską granicę wschodnią. Rząd Sikorskiego – ulegając presji angiel-

się na naszych terenach 500 tys. lat temu (Winna Góra, Wzgórza Trzebnickie), a na najstarsze ślady, datowane na 800 tys. lat temu, natrafiono w obrębie tzw. Bramy Morawskiej, w okolicach Cieszyna.

Kilkanaście tysięcy lat temu lodowiec wycofał się (nie wiemy, czy ostatecznie) z naszych ziem. Ostatni „namacalny” ślad po nim pozostał w północno-wschodniej Polsce, na Suwalszczyźnie. Kilka lat temu geolodzy natrafili tam na niewielkiej głębokości na fragment wiecznej zmarzliny, która kiedyś obejmowała całe terytorium Polski. To jedyny taki relikwyt na terenie Europy.

Autostrada z bursztynu

Kraina, jakkolwiek położona z dala od zaawansowanych już centrów cywilizacyjnych na południu i zachodzie Europy, nie pozostała zaściankiem. I znowu miał w tym swój udział lądolód skandynawski, choć może w większym stopniu pewien gatunek drzew porastających nasz kontynent 30–40 mln lat temu. Jedni twierdzą, że były to drzewa przypominające araukarie, inni nazywają je bardziej swojsko sosną bursztynodajną. Bursztyn jest skamieniałą żywicą owych tajemniczych trzecieorzędowych drzew, które cechowała niezwykła zdolność produkowania tej wydzieliny w wielkich ilościach. Trudno dziś dociec, jak to się stało, że największe złoża bursztynu znalazły się akurat w tej części kontynentu – u wschodnich wybrzeży południowego Bałtyku. W każdym razie w odstąpieniu przed ludźmi tego skarbu miał udział lodowiec, który wyrwał te złoża z głębszych

warstw i odstąpił je przed ludzkim wzrokiem na bałtyckich plażach. Bursztynowy skarb miał wielką moc przyciągającą. Na przełomie er, przed i po Chrystusie, powstał szlak bursztynowy, „europejska autostrada Północ–Południe”, łącząca wieloma odnogami Cesarstwo Rzymskie z wybrzeżem Bałtyku.

Takie właśnie były nasze drogi do Europy i Europy do nas. □

Adam Zubek – dziennikarz naukowy, geograf
(Gość Niedzielny)

skiej (przy Generale obecny był nieustannie – ni to jako doradca, ni opiekun – brytyjski agent, Józef Rettinger, podejrzewany zresztą o świadczenie usług także Sowietom) – tait te fakty przed polską opinią publiczną. Co gorsza, zatajał też przed opinią publiczną (represjonując tych, którzy to ujawniali) przyzwolenie rządu angielskiego na te fakty dokonane, mimo podpisanego w sierpniu 1939 r. porozumienia polsko-angielskiego, w którym Anglia zobowiązywała się do nieuznawania jakichkolwiek naruszeń polskich granic w przyszłości.

Jest oczywiste, że emigracyjny rząd gen. Sikorskiego w Londynie – będąc po klęsce i legalnej kolaboracji niemiecko-francuskiej na finansowym garnuszku angielskim – działał pod silną polityczną presją Brytyjczyków. Jest faktem, że dla milionów Polaków, niewtajemniczonych w kulisy wielkiej polityki, gen. Sikorski stał się kryształowym symbolem walki o niepodległość. Jest także faktem, że po inspekcji polskich sił zbrojnych na bliskim Wschodzie i spotkaniu z gen. Andersem (wodzem armii, która znała znacznie lepiej od Sikorskiego sowieckie realia i sowiecką politykę) – gen. Sikorski obieścił coś na kształt pojednania z obozem piłsudczykowskim: jak gdyby zrozumiał, że jego dotychczasowa miękkość wobec Anglików – względem polityki sowieckiej – może pogorszyć sytuację Polski w chwili, gdy przyjdzie do decydujących rozstrzygnięć militarnych i politycznych. Jest oczywiste, że zarówno wywiad angielski, jak i sowiecki czy niemiecki obserwowały czujnie te wewnętrzne relacje w polskich stosunkach wewnętrznych. I nie jest przypadkiem, że tak bardzo podejrzana „katastrofa lotnicza”, w której zginął ten wielki przeciwy, mimo wszystko, polski patriota, nastąpiła w tym właśnie momencie: gdy polskie środowiska polityczne przezwyciężyły podziały, łączyły się we wspólnym narodowym celu.

Znamienne: Józef Rettinger, nieodłączny brytyjski „opiekun” Sikor-

skiego, obecny we wszystkich jego najważniejszych spotkaniach, był tym razem nieobecny: nie poleciał na Bliski Wschód, nie towarzyszył Generałowi w tej ostatniej misji...

Katastrofa smoleńska, w której zginął 10 kwietnia 2010 r. prezydent Lech Kaczyński i niemal cała jego kancelaria, nastąpiła także w przełomowym momencie najnowszej historii Polski. Nastąpiła w momencie, gdy Kancelaria Prezydenta była trwałym ośrodkiem władzy (pięcioletnim, nieodwołalnym w drodze „przedterminowych wyborów”, jak może być odwołany każdy rząd, nadto z realną możliwością reelekcji Kaczyńskiego); ta Kancelaria miała wgląd w najważniejsze sprawy państwowe, co więcej – dysponowała utajnioną wiedzą płynącą z Aneksu do Raportu o Likwidacji Wojskowych Służb Informacyjnych: była to m.in. wiedza o tym, kto, z kim i jak rozkradał Polskę w okresie tzw. transformacji ustrojowej; jeszcze nie ostygły ciała ofiar „katastrofy smoleńskiej” (dostownie!), gdy Bronisław Komorowski zawładnął tym Raportem. Kancelaria Prezydenta Lecha Kaczyńskiego była po roku 1989 pierwszym silnym i trwałym ośrodkiem władzy nieuwikłanej w znową „okrągłego stołu”, w komunistyczne złodziejstwo „transformacji ustrojowej”, zaangażowanym w polską politykę historyczną, uwzględniającą polską rację stanu. Oczywiście, i wobec śp. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego formułowano zarzuty z prawej strony: o zbyt pochopny podpis Traktatu Lizbońskiego, o nadmierną ufność wobec polityki amerykańskiej względem Polski czy o nadmierną miękkość wobec lobby żydowskiego w Polsce.

Obydwie te, jakże podejrzane o zamach i niewyjaśnione, „katastrofy”, w których zginęli nietuzinkowi politycy polscy, nastąpiły w chwilach, gdy ich polityka zaczynała wzmacniać wewnętrznie Polskę i jej pozycję w świecie. □

Marian Miszański

Nagroda za poczucie humoru

Jan Kciuk

rzyszki życia” Walerii Trierweiler. Cwaniaczek... □

Francuski Press Club przyznał główną nagrodę za humor polityczny.

Nagrodę taką przyznaje się od 1988 roku (w Polsce jej odpowiednikiem są „srebrne usta” programu III Polskiego Radia).

We Francji za rok 2013 nagrodzony został polityk UMP i były minister Gerard Longuet. Longuet, odnosząc się do propagowanej przez socjalistów i prezydenta Hollande’a

idei „matżeństwa dla wszystkich”, stwierdził: „Hollande jest za matżeństwami dla wszystkich, oprócz... siebie”. Obecny prezydent pozostaje bowiem zatwardziałym kawalerem i nigdy nie poślubił ani poprzedniej długoletniej partnerki i matki swoich trojga dzieci – Segolene Royal, ani obecnej „towa-

foto: T. Różycki

Budowanie na piasku

Wojciech Turek

Bulwarowy dziennik „Fakt” doniósł, że w Polsce niszczą boiska, tak zwane „orliki”, ponieważ brakuje pieniędzy na ich remonty i konserwację.

Ponieważ jeżdżę po Polsce, muszę z pewnością potwierdzić, że rzeczywiście mamy coraz większy problem z utrzymaniem w należytym stanie tego, co niedawno wybudowaliśmy. Większość inwestycji była sfinansowana ze środków unijnych i czasem wstyd patrzeć na zdewastowane obiekty, obok których widnieją tabliczki z niebieską, gwiazdźstą flagą. Wstyd i dla Unii, że nie kontroluje właściwego wydatkowania pieniędzy, i dla Polski, że marnuje swą dzielą szansę.

W latach 60. ubiegłego wieku komuniści zbudowali 1000 szkół na Tysiąclecie Państwa Polskiego, aby propagandowo przyćmić obchody Millennium Chrztu Polski, odbywające się pod patronatem Kościoła i Prymasa Wyszyńskiego. W latach 2008-2012 budowa 1500 orlików była sztandarowym projektem Platformy Obywatelskiej i Donalda Tuska, mającym na celu propagandowe zdyskredytowanie opozycji, która miała być antyeuropejska i skierowana w przeszłość. Tysiąclatki wiele szkody Polsce nie przyniosły: Gomułka twardo stąpał po gruncie finansów publicznych i nie pozwalał

sobie na fanaberie. Dopiero potem nastąpił czas szaleństwa ery Gierka, gdy z entuzjazmem dzikich ludów, przyjmowaliśmy z Zachodu wszelkie nowinki i świecidełka. Wydawało się, że po tym gierkowskim śnie o potęgę, z którego wybudziliśmy się z wielomiliardowym zadłużeniem w bez nadziejności życia w realiach schyłkowego komunizmu, zrozumieliśmy wreszcie, że budować można tylko stopniowo, własnymi siłami i w oparciu o solidne fundamenty. I że problem tkwi w tym, jak funkcjonujemy sami. „Solidarność” miała nas poprowadzić drogą wewnętrznej przemiany. Nie poprowadziła. Teraz się okazało, że lekcja została zapomniana.

Po roku 2004 uwierzyliśmy, że nie trzeba się starać, że nie trzeba się uczyć, że nie trzeba wymagać, ponieważ wszystkie problemy rozwiążą pieniądze z Unii Europejskiej. I rzeczywiście, początkowo sen był całkiem przyjemny. Dwa miliony Polaków wyjechały, by szybko i łatwo wzbogacić się i po powrocie do Polski realizować marzenia o życiu w dostatnim kraju. Ruszyły wielomiliardowe inwestycje. Po dziesięciu latach okazuje się, że te inwestycje niewiele w Polsce zmieniły. Nawet jeśli powstał stadion, nie odbywają się na nim imprezy, piłkarze nie grają na światowym poziomie. Stadion wygenerował jedynie dług, który trzeba spłacać i ponosić dodatkowe koszty jego utrzymania. Nawet jeśli wybudowano setki kilometrów dróg, jedynie krótkie odcinki prowadzą od jednego celu do drugiego, ale niedokończone autostrady nie pełnią roli pasów tranzytowych, nie generują dodatkowych przychodów, inwestycji, nie przyciągają kapitału, a ich utrzymanie kosztuje, kredyty trzeba spłacać, firmy budowlane zamiast rozwijać się zbankrutowały lub prze-

żywają kłopoty. Nawet jeśli powstały boiska, skwery, place zabaw, to teraz patrzymy, jak to, co było ładne na początku, niszczy i w szybkim tempie wracamy do punktu wyjścia, tyle że z długami. Emigranci nie chcą już wracać do Polski, ponieważ w kraju brak perspektyw dalszego rozwoju. Kończy się sen o „Wielkim Skoku”.

Prawda, że nie wszystkie inwestycje przynoszą straty. Prawda, że Polska otrzyma kolejną transzę pomocy strukturalnej. Prawda, że coraz częściej mówi się, że teraz trzeba te środki wydatkować na takie inwestycje, które będą owocowały zwiększeniem przychodów w przyszłości. Ale obecnemu rządowi brakuje już energii na cokolwiek. Nastąpiło zmęczenie materiału. Nie ma nowych pomysłów. Na razie nie widać, by w przyszłości miało się cokolwiek zmienić na lepsze.

Stara to mądrość i wiedza, że solidnych budynków nie można stawiać na lotnych piaskach. Można by bez końca przytaczać przykłady inwestycji, które zrealizowali rozmaici naprawiacze i modernizatorzy, przenoszący rozmaite wynalazki wysoko rozwiniętej cywilizacji do przystawionej dzungli. Ot, choćby nowoczesne osiedla wybudowane w krajach o klimacie pustynnym czy tropikalnym, w których nie da się mieszkać, albo supernowoczesny sprzęt wojskowy, za pomocą którego obywatele krajów słabiej rozwiniętych skutecznie niszczą całą infrastrukturę własnego kraju, własnej ojczyzny. Do tego katalogu dochodzą teraz inwestycje realizowane w Polsce, o które się nie dba i które błyskawicznie niszczy. Nie tędy droga. Prawdziwa cywilizacja rośnie w oparciu o fundamenty, w poszanowaniu dorobku przeszłości. Wielkie drzewa wyrastają dzięki tworzeniu nowych stajów, oplatających i zabezpieczających te starsze. Starego lasu nie tworzy się poprzez karczowanie tego, co dotąd wyrosło i przesadzanie na surowy grunt zaimportowanych, „gotowych”, drzew. □

Exlibris GK

Odradzam się...

Cokolwiek napiszę o poezji Marioli Wolf-Kaczyńskiej z tomiku „Odradzam się w promieniu słonecznym na liściu” – idąc tropem Leśmianowskich słów, zaczerpniętych z jego symbolicznych „Rozmyślań o poezji” – będzie jedynie subiektywnie przefiltrowaną wizją świata Poetki, w którym „uśmiechem losu jestem, może pragnieniem, zgubiona przeznaczeniem, wciśnięta w wyciągniętą dłoń...”. Lubię jednak moją wizję tego lirycznego świata. Bo „gdy tzy płyną po twarzy” i „gdy zachodzi słońce, samotność pojawia się w ogrodzie”, odnajduję w nim elementy archetypicznej podróży... w głąb ukrytego świata pragnień.

I wtedy słowa Poetki do czytelnika, „Pojawiam się, bo ty szukałeś mnie i jak ptak zastanawiasz się, jestem liściem czy drzewem” nabierają metafizycznych barw i stają się poetyckim wehikułem czasu.

A „życie w kropli, dom w kwiatach i oczy w kolorze nieba” – słowami Marioli Wolf-Kaczyńskiej – dają nam zwyczajnie szczęście. A przecież chyba o to chodzi...

Magdalena Koperska

Zainteresowanych nabyciem tomiku wierszy „Odradzam się...” paryskiej poetki Marioli Wolf-Kaczyńskiej odsyłamy na stronę internetową Wydawcy: www.angram.com.pl (w dziale: „Debiut w Poezji”), gdzie istnieje też możliwość zapoznania się z jej twórczością, lub bezpośrednio do Autorki: mariola.kaczyński@orange.fr □

La fête nationale

En général, il y en a une, mais parfois il peut y en avoir deux.

La fête nationale commémore un événement important pour un pays, qui a marqué profondément son histoire et qui cimenterait l'unité nationale. Il peut être d'ordre politique, social, culturel, militaire, ou autre, mais c'est toujours un élément fondateur d'un État ou d'une nation. C'est souvent l'accession à l'indépendance – comme pour les États-Unis l'*Indépendance Day* rappelant l'adoption de la déclaration d'indépendance en 1776, ou la réalisation de l'unité du pays – comme pour l'Allemagne le *Tag der deutschen Einheit*, le jour de l'unité commémorant la réunification en 1990, après la chute du mur de Berlin. Cela peut être aussi l'anniversaire du souverain dans les monarchies, ce qui fait que la date change à chaque succession comme cela a été récemment le cas aux Pays-Bas ; cela peut être la fête du saint patron comme la Saint-Patrick en Irlande, ou le rappel d'un événement considéré comme le symbole d'un mouvement dans l'histoire, comme c'est le cas pour la France avec le 14-Juillet, où l'on commémore la prise de la Bastille.

Derrière cette date, il y a aussi la fête de la Fédération, organisée le 14 juillet 1790 au Champ-de-Mars, pour commémorer le premier anniversaire de la prise de la Bastille et être la fête de la réconciliation et de l'unité des Français. En 1880, les députés fixent la fête nationale française au 14 juillet. Pour rallier une majorité et vaincre les oppositions par rapport à la prise de la Bastille qui fut un événement sanglant, ses promoteurs insistent sur l'union nationale que la fête de la Fédération a consacrée. Pour ménager les susceptibilités, la loi ne précise pas de quel événement il s'agit. Chacun y trouvera donc son compte, mais la célébrité de la prise de la Bastille fait qu'elle est le plus souvent citée pour le 14-Juillet. La Pologne fait partie des rares pays qui ont deux fêtes nationales. La première, c'est le 3-Mai qui commémore la proclamation de la Constitution en 1791. Ce fut un événement majeur dans un

pays où la démocratie nobiliaire, qui existait depuis plusieurs siècles, montrait des signes de faiblesse, dus aux excès qu'elle avait engendrés, et paralysait le pays. Cela faisait l'aubaine des puissances étrangères qui voyaient là une porte ouverte pour s'ingérer dans les affaires polonaises et procéder à un premier partage en 1772. La Constitution du 3 mai 1791 a voulu redonner au pays un nouveau départ, mais elle n'a duré que quatorze mois avant d'être abolie par les Russes et les Polonais à leur solde. Il s'en est suivi un deuxième partage en 1792, puis un troisième en 1795 qui a fait totalement disparaître la Pologne de la carte de l'Europe. La Constitution de 1791 est donc le symbole du sursaut de la nation face au chaos qui affaiblissait le pays. C'est pour cette raison que le 3-Mai, célébré une fois en 1792, a été instauré comme fête nationale en 1919, après le recouvrement de l'indépendance. Interdit par les occupants pendant la guerre puis par le pouvoir communiste, il a été rétabli en 1990. Depuis 2007, le 3-Mai est aussi une fête nationale en Lituanie. La deuxième fête nationale polonaise est le 11-Novembre qui commémore le retour à l'indépendance après les 123 ans de partage. Malgré la domination étrangère et la disparition de leur État, les Polonais, nourris par la Constitution du 3 mai et le travail qui avait été fait autour, ont toujours lutté pour qu'un jour la Pologne retrouve ses frontières et se libère des occupants. La Première Guerre mondiale a été une occasion pour eux de faire parler de leur pays et d'agir pour qu'il ne soit pas oublié à l'issue du conflit. Grâce à des hommes comme Józef Piłsudski ou Roman Dmowski, qui pourtant tout opposait, la Pologne a pu reconstituer un État indépendant au centre de l'Europe. Cet événement a été reconnu comme fête nationale en 1937. Le 11 novembre, alors que l'Allemagne signait l'armistice à Compiègne, le Conseil de régence polonais remettait son pouvoir militaire à Piłsudski, dès le lendemain de son retour à Varsovie. Celui-ci est ainsi devenu

le commandant en chef des armées polonaises, il a fait désarmer le régiment allemand stationnant dans la capitale et a négocié le départ de l'armée allemande du territoire polonais. Mais ce n'est que le 16 qu'il a notifié aux puissances étrangères la création d'un État polonais indépendant. Bien entendu, le 11-Novembre a été interdit durant la période communiste, mais il a été rétabli en 1989. Malgré les interdictions, il n'a jamais manqué de Polonais courageux pour célébrer clandestinement le 3-Mai et le 11-Novembre, entretenant ainsi leur mémoire et les valeurs qu'ils véhiculent pour les générations à venir. Le régime communiste avait aussi sa propre fête nationale, fixée au 22 juillet, qui commémorait la « renaissance » de la Pologne et la proclamation, sur Radio-Moscou, par le Comité polonais de Libération nationale (PKWN), créé par la volonté de Staline, d'un manifeste appelant les Polonais à lutter contre l'ennemi et implantant l'embryon du pouvoir communiste dans notre pays. Cette fête, instaurée en 1945, a été abolie en 1990. Pendant cette période, qui n'a pas mangé du chocolat « 22-Juillet » ? C'est ainsi qu'on avait rebaptisé Wedel après sa nationalisation ! □

Belgia chce wprowadzić eutanazję dla dzieci

Czy Belgia będzie pierwszym krajem na świecie, który pozwoli ciężko chorym dzieciom decydować o swojej śmierci?

Jak podaje portal *ibtimes.com*, tamtejszy parlament zamierza wkrótce przyjąć kontrowersyjną ustawę w sprawie eutanazji dla dzieci. Jeden z tzw. „etyków” europejskich, szef belgijskiej organizacji zajmującej się etyką lekarską, Peter Decoinck powiedział: – Wszyscy wiemy, że już teraz przeprowadza się eutanazję na dzieciach (...). Tak, aktywną eutanazję.

Rozmowę na temat eutanazji dzieci przewlekłe chorych i cierpiących rozpoczęli belgijscy parlamentarzyści. Wśród nich najmocniej na ten temat mówi socjalistyczny senator Philippe Mahoux, jeden z pomysłodawców prawa do eutanazji przyjętego tu w 2002 r. Specjalny projekt odpowiedniej ustawy trafił do parlamentu w połowie grudnia 2012 roku. Przewiduje on

m.in. umożliwienie stosowania prawa dotyczącego eutanazji wobec osób niepełnoletnich, „jeśli są one poczytalne, cierpią na nieuleczalną chorobę, a ich cierpienie nie da się uśmierzyć...”.

Jak podaje belgijska gazeta „Der Morgen”, kontrowersyjny projekt zostanie szybko przyjęty przez belgijski parlament, dlatego że nie ma w nim partii, które stanowczo sprzeciwiają się zabijaniu dzieci chorych. Belgia będzie pierwszym krajem na świecie, który dopuści eutanazję nieletnich. Obecne prawo pozwala na jej przeprowadzenie wyłącznie u osób powyżej 18. roku życia. Jedyne organizacje chrześcijańskie mocno protestują, ale są przez rządzących ignorowane. □

sm/Onet

KRZYŻÓWKA NA 14 LIPCA

PROPONUJE: MDz

Przetłumaczyć na język francuski.

Poziomo: A-6. Ojczyzna. B-1. Kino. B-11. Szerokość. C-6. Genialny. D-1. List. E-14. Klips. G-1. Most. G-14. Skóra. I-1. Ponad, poza (par exemple: Au-... du réel). K-7. Wyczerpany, zużyty. L-1. Chrzan. L-12. Rygiel, zasuwka. Ł-7. Biskup.

Pionowo: 1-D. Żyrandol. 3-F. Analogia. 4-A. Tekst. 5-J. Dziura, otwór. 6-A. Stronica. 7-J. Święto. 9-A. Nerka. 9-J. Proboszcz. 11-A. Ona. 12-J. Bób. 13-A. Cena, koszt. 14-I. Rama, oprawa. 15-A. Mglisty, niejasny. 16-J. Kapusta. 17-A. Dobrobyt, powodzenie.

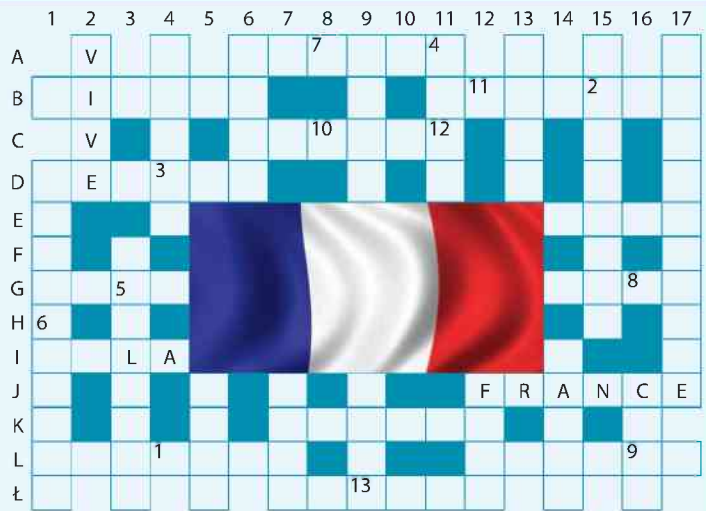
Litery z ponumerowanych pól utworzą rozwiązanie.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----

Rozwiązanie krzyżówki z numeru 19/2013 GK: Dla ciebie, mam.

Poziomo: rodzice, kwintal, szmat, epakta, Aneta, nici, gala, krem, mama, t abu, kadr, armia, atleta, Rumia, anilana, kształt.

Pionowo: rysownik, repatriant, dimanche, mamusia, Inter, atlas, ekran, leżak, wiata, karcz, anagram, anatomia, kapitalizm, adresant.

Woli szubienicę niż dać ślub gejom

Wierny własnym zasadom mer Arcangues odmówił udzielenia ślubu gejom. Za taką dewy: je grozi mu 5 lat więzienia i 75 tys. euro grzywny.

Dla mnie małżeństwo to związek kobiety i mężczyzny, którzy mają dzieci. Nikogo nie dyskryminuję, bo para osób tej samej płci jest nieplodna. To nie jest równość, a wielkie kłamstwo – wyjaśnia Jean-Michel Colo i dodaje, że woląby

zawisnąć na szubienicy niż ustąpić w tej sprawie. Mer podkreśla, że w nowym prawie istnieje klauzula sumienia, która pozwala urzędnikom nie brać udziału w procedurach zawarcia małżeństwa przez homoseksualistów.

Działania J.-M. Colo skrytykował socjalistyczny minister spraw wewnętrznych Manuel Valls, który ostrzegł go przed „poważnymi konsekwencjami” i zaznaczył, że urzędnicy publiczni mają obowiązek być postusznymi prawu.

Dwaj homoseksualiści pozwali mera Colo, twierdząc, że doświadczyli z jego strony dyskryminacji. We Francji to merowie lub ich zastępcy udzielają ślubów w ratuszach. (Red.)

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ Pierwszym rywalem Legii Warszawa w eliminacjach LM będzie walijskie New Saints FC. Legia zaczyna od II rundy. By zostać pierwszym polskim zespołem, który po 17 latach awansuje do fazy grupowej, musi pokonać trzech przeciwników.

☺ Rywali poznają też zespoły, które zagrają w Lidze Europejskiej. W II rundzie eliminacji (18 i 25 lipca) Lech Poznań zmierzy się z FC Honka Espoo (Finlandia), Śląsk Wrocław z FK Rudar (Czarnogóra) lub Mika Erywań (Armenia), a Piast Gliwice z Metalurgiem Skopje (Macedonia) lub Karabachem Agdam (Azerbejdżan).

☺ Wimbledon. Kubot pokonał Paire 6:1, 6:3, 6:4, a w 3. rundzie zmierzył się z kolejnym Francuzem Mannarino, z którym wygrał 4:6, 6:3, 3:6, 6:3, 6:4. Po wygranej Kubot awansował do ćwierćfinału, gdzie spotkał się Janowiczem, który pokonał rozstawionego (15) Almagro 7:6, 6:3, 6:4, a później Austriaka Melzera 3:6, 7:6 (7:1), 6:4, 4:6, 6:4. Bratobójczy pojedynek oznaczał awans jednego z polskich graczy do półfinału!

☺ W 1/4 finału londyńskiego Wielkiego Szlema zagrała także Agnieszka Radwańska pokonując Amerykankę Keys 7:5, 4:6, 6:3, a później 4:6, 6:3, 6:3 Butgarkę Pironkową. O półfinał nasza reprezentantka zmierzyła się z Chinką Na Li i pokonała ją w trzech

setach 7:6, 4:6, 6:2. Jej siostra Urszula porażką z Amerykanką Riske 6:4, 3:6 4:6 zakończyła grę w Londynie na rundzie drugiej.

☺ Polacy w Tour de France. W tegorocznym wyścigu startuje ich trzech. Kwiatkowski (Omega-Pharma Quick Step) to kandydat do zdobycia białej koszulki najlepszego młodzieżowca. Poza nim wystąpią Bodnar Cannondale i Niemiec (Lampre), który Giro d'Italia ukończył w pierwszej dziesiątce i narobił polskim kibicom apetytu... Dodajmy, że Kwiatkowski był trzeci na drugim etapie Tour de France i czwarty na trzecim, a wyniki te dały Polakowi nawet chwilowy awans na czwarte miejsce w klasyfikacji generalnej Wielkiej Pętli z szansami nawet na „żółtą koszulkę” po jeździe drużynowej na czas.

☺ W Kopenhadze Hampel, Gollob i Kasprzak wystartowali w siódmej eliminacji mistrzostw świata GP Danii. Najlepszy z Polaków Gollob zajął czwarte miejsce, a Grand Prix Danii wygrał Australijczyk Ward. Na 10. miejscu zawody zakończył Hampel, a Kasprzak był 12.

☺ Reprezentacja Polski koszykarek nie wywalczyła awansu do finałów mistrzostw Europy 2015. W rewanżowym meczu finału play off eliminacji biało-czerwone wygrały we Władystawowie z Grecją 57:56, ale w Atenach przegrały 46:61.

☺ Świetna walka bokserska Polaka w Moskwie. Czakijew, złoty medalista olimpijski z Pekinu nie dał rady polskiemu mistrzowi świata Włodarczykowi i czterokrotnie padał na deski po ciosach Polaka, który wygrał ostatecznie przez nokaut w ósmej rundzie.

☺ Koszykarski zespół FC Barcelona jest zainteresowana pozyskaniem Macieja Lampe. Lampe to aktualny zawodnik występującego w hiszpańskiej lidze klubu Caja Laboral.

☺ Maja Włoszczowska zdobyła w szwajcarskim Bernie brązowy medal mistrzostw Europy w kolarstwie górskim. Polka straciła do zwyciężczyni Słowenki Zakelj minutę i 35 sekund. Drugą była Włoszka Lechner.

☺ Jeszcze przed startem w TdF tytuł mistrza Polski w kolarskim wyścigu ze startu wspólnego wywalczył Michał Kwiatkowski z grupy Omega Pharma Quick Step.

☺ Polskie siatkarki zajęły ostatnie, szóste miejsce w turnieju o Puchar Jelcyna w Rosji. Biało-Czerwone w swoim trzecim meczu przegrały z Japonią 1:3, a wcześniej wygrały z Włoszkami 3:1, by potem uznać wyższość zawodniczek z Dominikany 0:3.

☺ Artur Noga, brązowy medalista mistrzostw Europy 2012, zajął pierwsze miejsce w biegu na 110 m ppt na mityngu z cyklu Pro Tour w Reims, uzyskując czas 13,42 s. ☐

Lek na białaczkę...

Ilda Franiak-Pietryga, pracująca w szpitalu im. Mikłaja Kiepcownika w Łodzi, dokonała niemożliwego. Odkryła lek na nieuleczalną dotąd białaczkę lin fcytową.

Białaczka limfocytowa jest najczęściej rozpoznawaną białaczką u dorosłych. - Opracowane przez nas „nanocząstki” są w stanie odnaleźć chore komórki i zmusić je do... samobójstwa - wyjaśnia na stronach „Gazety Wyborczej” Franiak-Pietryga.

W opracowanej przez nią terapii sednem są tzw. dendryмеры. Są to polimery charakteryzujące się bardzo regularną strukturą. Do nich „przyczepiane” są różnorakie związki lecznicze.

Dendryмеры od lat są nadzieją medycyny na skuteczniejsze leczenie wielu chorób. Pozwalają one bowiem na precyzyjne dotarcie do celu. W wielu nieuleczalnych schorzeniach znane są związki,

które niszczą chorobę, ale nie ma odpowiedniego dla nich... nośnika. Tutaj zastosowanie mogą mieć właśnie dendryмеры.

- Gdy pracowałam w szpitalu, miałam dostęp do krwi pacjentów. Dzięki temu stworzyłam własne hodowle komórkowe, na których prowadziłam wstępne testy. Przypadkiem odkryłam, że pewien rodzaj dendrymerów, który ma doczepione cukry na zewnętrznych wiązaniach, potrafi zmusić komórkę białaczkową do samobójstwa - wyjaśnia doktor Franiak-Pietryga.

Za swój pomysł na zastosowanie „nanocząstek” w leczeniu tej odmiany białaczki dr Franiak-Pietryga otrzymała już złoty medal na odbywających się w maju br.

Międzynarodowych Targach Wynalazczości „Concours Lepine” w Paryżu. W listopadzie wynalazek pokazany zostanie w Brukseli, na światowych targach medycznych, a w przyszłym roku w USA. □

(Red.)

Obraz ks. Urbanowicza w Muzeum Wojska Polskiego

17 czerwca do zbiorów malarskich Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie włączono obraz - wielokrotnie prezentowany na naszych łamach - autorstwa księdza Witolda Urbanowicza, pallotyna mieszkającego od 1972 roku w Paryżu.

Artysta ma w swym bogatym dorobku setki obrazów, rysunków, grafik, a także prace rzeźbiarskie, w tym Drogę Krzyżową w gotyckim kościele w Herblay, dziesiątki okładek książek, wreszcie zarówno już zrealizowane, jak i czekające na wykonanie wspaniałe projekty monumentalnych witraży.

Doceniając tę niezwykle płodną twórczość i jej wysoki poziom artystyczny, polskie Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego wydało w 2011 r. piękny album zatytułowany „Witold Urbanowicz. Artysta nienasycony” z kilkuset reprodukcjami jego prac. Wśród

okazji, by przedstawić działalność tej organizacji i zachęcić licznie zebraną publiczność do odwiedzania w Paryżu Domu Kombatanta. Obecny na uroczystości pan Andrzej Melak, brat śp. Stefana Melaka, który zginął w pamiętnej katastrofie pod Smoleńskiem (10 kwietnia 2010 r.), uzupełnił jej wypowiedź wspomnieniem zmarłego w 2012 roku prezesa francuskiego SPK, ks. inf. gen. Witolda Kiedrowskiego.

Na spotkaniu w Muzeum zabrakło niestety samego Artysty, ks. Witolda Urbanowicza, który nie mógł przyjechać do Warszawy. Z jego życiorysem i twórczością zapoznana zebranych Barbara Stettner-Stefańska, współautorka i redaktor prowadząca poświęconego mu Albumu.

Portret generała Maczka pędzla Witolda Urbanowicza dołączył tego dnia do zbioru muzealnych obrazów, które ilustrują historię Polski. Znalazł się tym samym w doborowym towarzystwie obrazów malarzy takich jak Michał Bylina, Władysław Gościński, Stefan Garwatowski czy choćby Wojciech Kossak.

Replikę Portretu można oglądać w paryskim Domu Kombatanta (20, rue Legendre). □

(Red.)

nich znalazł się m.in. Portret generała Stanisława Maczka (akryl na płótnie, 50x40 cm, 2008), podarowany zaprzyjaźnionej z ks. Witoldem pani Irenie Wahl-Damasiewicz. Uznając, że tak udany portret bohaterskiego dowódcy 1 Dywizji Pancerniej zastuguje na większe audytorium, pani Irena zdecydowała się przekazać go muzeum. Zweryfikowany przez Komisję Kwalifikacji, za zgodą autora, trafił on szczęśliwie do zbiorów Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, powiększając w ten sposób kolekcję portretów dowódców II RP.

Przejęcie obrazu odbyło się bardzo uroczystie, a dotychczasowa jego właścicielka „z podziękowaniem za unikatowy dar, portret generała Stanisława Maczka autorstwa Witolda Urbanowicza” otrzymała od dyrektora placówki, prof. Zbigniewa Wawra medal z wizerunkiem płka Bronisława Gembarzewskiego, założyciela i twórcy Muzeum.

Jako członek Zarządu Krajowego Stowarzyszenia Polskich Kombatantów i ich Rodzin we Francji, Irena Wahl-Damasiewicz skorzystała z

Polacy w dorocznej pielgrzymce na Sacré Coeur

14 czerwca odbyła się kolejna pielgrzymka Polaków do Bazyliki Sacré Coeur w Paryżu.

O godz. 20. została odprawiona uroczysta Msza św., której przewodniczył ks. Jan Ciągło, prowincjał Księży Chrystusowców. Mszę św. koncelebrowali księża z dekanatu i regionu paryskiego. Wśród celebransów obecni byli kapłani PMK, którzy w tym roku przeżywali jubileusze swoich święceń: właśnie ks. prowincjał Jan Ciągło, ks. dr Zbigniew Żyżniewski, ks. Józef Wąchata i ks. Stanisław Świerk.

Wśród polonijnych pielgrzymów obecne były: żeńskie zgromadzenia zakonne, poczty sztandarowe organizacji polonijnych i parafialnych, dzieci pierwszokomunijne, młodzież przygotowująca się do sakramentu bierzmowania, grupa polonijnych harcerzy, chór i zespół muzyczny oraz wielu naszych rodaków, przybyłych na tę piękną, modlitewną uroczystość, na Wzgórze Męczenników.

Mszę św. rozpoczęła uroczysta procesja do ołtarza Pańskiego, następnie ks. inf. Stanisław Jeż, Rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji serdecznie powitał wszystkich przybyłych, zarówno duchownych, jak i świeckich. Ze słowami powitania do zebranych w Bazylice pielgrzymów zwrócił się również kustosz tutejszego Sanktuarium.

Homilię w czasie Mszy św. wygłosił ks. prał. Edwin Rzeszuto, pracujący w biurze PMK w Paryżu. Oparta ona była na słowach z Ewangelii św. Jana (J. 6,51) „Ja jestem chlebem żywym, który zstąpił z nieba. Jeśli kto spożywa ten chleb, będzie żył na wieki. Chlebem, który Ja dam, jest moje ciało za życie świata”. Chrystus mówił o swoim rzeczywistym Ciele i Krwi, mówił o tym dostownie, nie za pomocą jakichś alegorii czy obrazów. Ludzie jednak nie potrafili zrozumieć tych niewiarygodnie brzmiących słów i dlatego odeszli wszyscy od Chrystusa, prócz małej grupy. Mówili wówczas: „trudna jest ta mowa”, mimo że wcześniej uczestniczyli w cudownym rozmnożeniu chleba i ryb, a nawet chcieli obwotać Go Królem. Wówczas Jezus zwraca się także do Apostołów z zapytaniem: „Czy i wy chcecie odejść?”. To Chrystusowe pytanie brzmi w Kościele od ponad 2 tysięcy lat i jest ciągle aktualne. Kaznodzieja pytał więc dalej: Jak my, ludzie, żyjący w trzecim tysiącleciu ery chrześcijańskiej, odpowiadamy na tak postawione pytanie, jednocześnie wskazując nam, dokąd nie możemy iść.

Dlatego i my powinniśmy odpowiedzieć dzisiaj, tak jak uczynili to wówczas

Apostołowie: „Panie, do kogóż pójdziemy, Ty masz słowa życia wiecznego”. Odpowiedzmy zatem: tylko Twoje Panie wskazania są prawdą do szlachetnego i uczciwego życia. Tylko Ty, Panie, jesteś jedynym Zbawicielem świata i nie ma innego. Do kogóż więc pójdziemy? Kto poza Tobą może odpuścić nam grzechy? Kto poza Chrystusem może zapewnić nam pokój sumienia? – pytał ks. homileta.

W obliczu Przenajświętszej Hostii wołajmy dziś do Niego: Zbawiciele nasz, umocnij naszą wiarę, wlej w nas niezłomną nadzieję i ożyw nasze serca swoją miłością.

Na zakończenie homilii ks. prał. Rzeszuto zaapelował także do przybyłych Polaków, aby nie opuszczali Chrystusa i Kościoła, aby zawsze byli wierni Ewangelii, aby umacniali w wierze swoje rodziny i mieli czas na wspólną modlitwę i Mszę św.

Po uroczystej Eucharystii, obecni w Bazylice Sacré Coeur uczestniczyli w nabożeństwie do Najświętszego Serca Pana Jezusa i zawierzeniu Polonii Bożemu Sercu, którego dokonał, w imieniu wszystkich pielgrzymów, przewodniczący liturgii prowincjał Księży Chrystusowców ks. Jan Ciągło. □

ks. Tomasz Sokół
fot. Tadeusz Różycki

Wspomnienie o śp. ks. dr Tadeuszu Śmiechu (1952-2013)

Maria Teresa Diupero

Odszedł „Książd uśmiechu”

28 czerwca, w uroczystość św. Ireneusza, biskupa lionńskiego i męczennika, odszedł do Domu Ojca książd dr Tadeusz Śmiech, proboszcz parafii polsko-francuskiej pw. Świętej Trójcy w Lyonie, były wicerektor Polskiej Międzynarodowej Katolickiej w Fran. j., zasłużony dla Kościoła Polskiego i Fran. j. kapłan, nieodżałowany przyjaciel człowieka. Święty Kapłan.

Życie ks. Tadeusza określić można przez słowo „miłość”, miłość do Boga, do ludzi, do życia (obrona świętości życia), miłość do przyrody, do pracy i poezji (wśród wydanych przez niego tomików znajdują się: „Z uśmiechem w życie”, „W gliniany dzban mego życia”, „Matka”). Mimo że od 5 lat walczył z nieuleczalną chorobą, do końca pozostał wierny Bogu i nie opuścił parafii, dając świadectwo Krzyża, który ofiarował swemu Panu, co czynił na wzór (często to podkreślał) swego przewodnika duchowego, bł. Jana Pawła II.

Książd Tadeusz Śmiech urodził się 27 października 1952 r. w Skalbmierzu, w głęboko wierzącej rodzinie. Ukończył Wyższe Seminarium Duchowne w Kielcach, otrzymując święcenia kapłańskie w 1977 r. Przez 6 lat był wikariuszem parafii w Sędziszowie. Pracował jako duszpasterz akademicki w Kielcach, studiując jednocześnie historię sztuki. W latach 1984-88 przebywał w Paryżu, gdzie kontynuował studia w Instytucie Katolickim, zakończone obroną pracy „Znaki liturgiczne Kościoła domowego”. Następnie powierzono mu organizację nowego ośrodka duszpasterskiego dla Polaków w kościele św. Genowefy w Paryżu.

Po powrocie do Kielc pracował w Referacie Katechetycznym diecezji i założył Kolegium Teologiczne dla katechetów. Wykładał w Świętokrzyskim Instytucie Teologicznym, prowadził zajęcia w Wyższym Seminarium Duchownym oraz w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Kielcach. Ponadto opracował nowy program katechetyczny i podręczniki do religii dla szkoły podstawowej. Jest autorem programu i podręczników przygotowujących do bierzmowania. Obronił pracę doktorską „Akceptacja wartości religijno-moralnych młodzieży katechizowanej” na KUL. W 1988 r. został wicerektorem PMK we Francji, a w 2002 r. proboszczem dwóch parafii: francuskiej i polskiej kościoła pw. Św. Trójcy w Lyonie. W każdy czwartek nadawał dla Radia Maryja audycję na temat wydarzeń z życia religijnego oraz kulturalnego w Lyonie.

Zawsze rozmodlony, uśmiechnięty Bożą radością. Nigdy się nie skarżył, przyjmował wolę Bożą ze spokojem. Lionscy parafianie będą długo pamiętać ostatnią Drogę Krzyżową w Wielki Piątek tego roku, którą – mimo cierpienia – ks. Tadeusz odprawił sam. Ileż razy spotykaliśmy księdza proboszcza w ogrodzie przy kościele, gdzie odmawiał Różaniec.

Razem z parafianami pielgrzymował do źródeł wiary: do Ziemi Świętej, do Rzymu, do Turynu, w roku wystawienia Ciatu. Kochał Maryję, odwiedzał często Jej sanktuarium w Lourdes, a Francuzów zawoził do Częstochowy, by mogli poznać Czarną Madonnę, o której uczył ich śpiewać. Jako spadkobierca duchowy Jana Pawła II zorganizował też pielgrzymkę do Polski – śladami Ojca Świętego. Sprowadził do Kościoła relikwie Ojca Świętego Jana Pawła II, świętej Faustyny, błogosławionego ojca Sopoćko. Pod Jego kierunkiem rozwijał się w parafii kult Bożego Miłosierdzia, zdobywając serca coraz większej grupy mieszkańców Lyonu: Polaków i Francuzów.

Kochał ludzi, przyciągał ich do siebie swoją charyzmą. Miał wielki dar słuchania i potrafił nawiązać głęboki, osobisty kontakt z

innymi. W swoim nauczaniu, jak również w poezji bronił świętości życia, od poczęcia do naturalnej śmierci. Potrafił znaleźć rozwiązanie w każdej, nawet po ludzku niemożliwej sytuacji. Osoby, które spotkały księdza Tadeusza choć raz w życiu, będą zawsze pamiętać jego ciepłe spojrzenie. Przykłady jego dobroci i wrażliwości można by mnożyć. Na Wigilię przez całe lata zapraszał do siebie osoby samotne, Polaków, aby mogli spędzić ten wyjątkowy dzień w rodzinnej, polskiej atmosferze. Nigdy nie odmówił jakiegokolwiek pomocy: duchowej czy materialnej. Ileż razy sale parafialne służyły jako noclegi potrzebującym. W każdym, kto szukał pomocy, widział cierpiącego Chrystusa. Często odwiedzał nauczycieli i uczniów w Szkole Polskiej, co roku wyjeżdżał z dziećmi i z młodzieżą do Lanarce na kolonie letnie, aby pomóc im potęczyć wypoczynek z modlitwą. Kochał Kościół, żył swoją parafią, z miłością budował tę Świątynię. Dzięki księdzu Tadeuszowi parafia rozwinęła się i przyciąga dziś wiernych z całego Lyonu. Udało Mu się potęczyć dwie wspólnoty: polską i francuską, które pracują dziś razem, w sferze duchowej i materialnej. Pamiętajmy, że w parafii Św. Trójcy spotykają się również wspólnoty: afrykańska, wietnamska oraz hinduska. Z jaką radością ks. proboszcz Śmiech przeżywał zawsze „Msze Narodów”. To dzięki Niemu świątynia wraz z otoczeniem nabrała blasku. Doprowadził do końca zamierzone prace budowlane i remontowe (przebudowa głównego ołtarza, instalacja witraży, remont salek, ułożenie kostki brukowej wokół kościoła). Dziś kościół jest otoczony ogrodem, dla osób niepełnosprawnych została zamontowana winda. Nazywaliśmy księdza Tadeusza „księdzem dekoratorem”. Od kilku lat u wejścia do świątyni wita każdego figura Bł. Jana Pawła II, przed którą zawsze modlą się wierni. Dzięki niemu w ogrodzie została umieszczona figura MB Królowej Wszechświata, odrestaurowała piękną rzeźbę Maryji z Dzieciątkiem, która od lat znajdowała się w kościele: dzieło Polaka, Józefa Fabisza, twórcy Matki Bożej w Lourdes. W 2012 r. tutejszy kościół, dzięki polskiemu proboszczowi, doczekał się konsekracji. My, Polacy będziemy zawsze pamiętać, że dzięki księdzu Tadeuszowi mamy w Bazylice Notre-Dame de Fourvière kopię Cudownego Obrazu MB Częstochowskiej.

Dziś na wielu twarzach maluje się smutek, trudno powstrzymać wzruszenie i łzy. To tak jakby odszedł ojciec, który osierocił swe dzieci. Ale przecież pozostawił nam wskazówki, jak żyć. Drogę Księża Tadeusza, zachowamy w pamięci i w sercach wszystkie Twoje rady, będziemy kontynuować Twoje dzieło oraz żyć Twoim przestaniem Miłości. Śpij w pokoju.

Zdaje się, że słyszymy naszego księdza Proboszcza, kiedy czytamy słowa poety: „Les morts n'avaient qu'une seule chose à nous dire: vivez encore, toujours, vivez de plus en plus, surtout ne vous faites pas de mal et ne perdez pas le rire” (Christian Bobin, „La plus que vie”). □

Szkoła Polska przy Parafii Miłosierdzia Bożego w Paryżu - przyjmuje zapisy

Szkoła Polska przy Parafii Miłosierdzia Bożego W XVII Dzielnicy Paryża - 20, rue Legendre, przyjmuje zapisy dzieci na zajęcia w środy (cały dzień), w soboty (4 godz. rano) oraz katechizację w niedziele (rano) w roku szkolnym 2013/2014.

Przyjmujemy dzieci do: zerówki, klas 1-5, grup przedszkolnych i młodzieżowych. **Informacje: tel. 06.25.74.75.57, 01.79.25.46.61.**

Święto 3 Maja w Lotaryngii

Ks. Ryszard Wątarek

„Ojczyznę kocha się nie dlatego, że wielka, ale dlatego, że własna” (Seneka Młodszy)

Każdego roku Polskie Zjednoczenie Katolickie w Lotaryngii organizuje Święto 3 Maja, na które zaprasza wszystkich Polaków, mieszkających w tym regionie Francji.

Tegoroczne uroczystości odbyły się 1 maja w Terville. Rozpoczęły się one Eucharystią w kościele pw. św. Sebastiana. Mszy św. ku czci NMP Królowej Polski przewodniczył i wygłosił homilię ks. Ryszard Wątarek, proboszcz polskiej parafii w Nancy i zarazem opiekun PZK w Lotaryngii. Współkoncelebransami byli: ks. Wiesław Tomkiewicz – dziekan dekanatu północno-wschodniego, ks. prał. Józef Kozłowski, ks. Waldemar Krasny, ks. Bolesław Franczyszyn i ks. Jean Nowacki.

Po Eucharystii miała miejsce druga część naszego świątecznego spotkania, która odbyła się w sali przy Merostwie. Na początku głos zabrał pan Lech Dolata – prezes PZK w Lotaryngii, który powitał przybyłych, a wśród nich pana Czesława Bartelę – Konsula Honorowego z Nancy, przedstawicieli francuskich władz regionalnych i miasta Terville: panie Danièle Nalepa i Yolande Vanduch oraz pana Jean-Paul Boulay.

Następnie oddano głos najmłodszym uczestnikom Trzecimajowego spotkania, czyli dzieciom z Polskiej Szkoły w Metz, które wraz ze swoimi nauczycielkami – paniami: Ewą Bajdą, Ewą Korczak i Moniką Pryszałak – przygotowały piękną akademię. Była

ona tematycznie związana z naszą historyczną Konstytucją, której kolejną rocznicę uchwalenia mieliśmy okazję właśnie przeżywać.

Po ich występie miała miejsce krótka przerwa na symboliczne „ciastko i kawę”, która sprzyja kularowym rozmowom Polaków, przybyłych na nasze święto z różnych stron regionu.

Na zakończenie Święta wystąpił zespół folklorystyczny „Krokus” z Amnèville (jego prezesem i choreografem jest od 1977 r. pan Jean Marie Zimoch, dla którego polski folklor jest wielką pasją). Obecnie zespół jest wspaniałym ambasadorem polskiej kultury, którą – dzięki wspaniałemu przygotowaniu wokalnotaniecznemu – przybliży Polonii, jak i Francuzom, nie tylko w naszym regionie, lecz również w innych częściach Francji.

Kończąc, pragnę serdecznie podziękować całemu zarządowi PZK z Lotaryngii, który poświęca wiele czasu i pracy na przygotowanie naszych corocznych spotkań, dziękuję panu Prezesowi Lechowi Dolacie z Nancy, panu Sekretarzowi Karolowi Kamińskiemu z Metz i pani Skarbniczce Marie-Christine Piniewski z Terville. Korzystając z okazji, pragnę również podziękować panu Krystianowi Kucharskiemu za jego wieloletnią postugę w PZK na stanowisku skarbnika i za wszelkie dobro, które nasze Stowarzyszenie otrzymało dzięki jego pracy i ogromnemu zaangażowaniu. □

Pielgrzymka Do Fatimy w Roku Wiary: 9–14 października 2013

W „Roku Wiary” Polska Misja Katolicka organizuje Pielgrzymkę do Fatimy.

W „Roku Wiary” Polska Misja Katolicka organizuje Pielgrzymkę do Fatimy. W programie: udział w uroczystościach liturgicznych, zwiedzanie Sanktuarium, wyjazd do Lizbony (miejsce urodzenia Św. Antoniego) i do Santarem - miejsca cudu eucharystycznego.

Koszt Pielgrzymki jest uzależniony od czasu zgłoszenia udziału: im wcześniej - tym taniej (bowiem im wcześniej zostanie zakupiony bilet w tanich liniach lotniczych - tym jest on tańszy!). Wstępna rezerwacja dla naszej grupy w chwili obecnej na przelot: Paryż-Lizbona-Paryż to 141 €. Wylot 9 października z lotniska: Paris-Orly o godz. 17.20, powrót 14 października o godz. 22.45. Koszt podróży i pobytu wraz z transferami i wyjazdami wynosi: 800 €. Przy zgłoszeniu należy uiścić wpisowe 250 €. Czek trzeba wystawić na: CCP 2334369 N Paris „Aumônerie Polonaise, z dopiskiem „Pielgrzymka do Fatimy”. Przewodnikiem będzie: Ks. dr Krystian Gawron. Bliższe informacje: Biuro PMK - 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris; tel. 01 55 353232; e-mail: pmk@club-internet.fr

Pielgrzymka do Notre-Dame de Sion

Marta Le Hir

„Bądźcie odważni i otwarci na wiarę. Nie bójcie się nazywać się katolikami... Nieśmy Dobrą Nowinę, że Chrystus jest wśród nas”

Takie słowa usłyszeliśmy podczas homilii, wygłoszonej przez wicerektora Polskiej Misji Katolickiej we Francji, ks. dra Krystiana Gawrona, w czasie naszej dorocznej pielgrzymki do Matki Bożej na Sion, 35 km od Nancy.

Już od wielu lat, w czerwcu Polacy z Lotaryngii śpieszą do sanktuarium Maryi na wzgórzu Sion, aby oddać Jej cześć, podziękować za otrzymane łaski i wyprosić Jej dalszą opiekę. Jest to zarazem okazja do spotkania dawno niewidzianych przyjaciół, znajomych, jak i do wspólnej modlitwy w naszym ojczystym języku.

Tegoroczna pielgrzymka odbyła się w niedzielę, 16 czerwca. Po wspólnej, uroczystej Eucharystii, podczas której Ks. Wicerektor przypomniał nam, jak ważne jest nasze kulturowe dziedzictwo i jak Polacy jednoczyli się wokół Najświętszej Maryi Panny w

najtrudniejszych dla Polski chwilach, padło wiele pięknych i zarazem mocnych w swej wymowie słów. Ks. Wicerektor odwołał się do słów bł. Jana Pawła II, kiedy wspominał o Częstochowie, mówiąc, że na tym wzgórzu, przy naszej Matce i Królowej, zawsze byliśmy wolni, że to polskie matki stoją na straży naszych katolickich tradycji, ucząc dzieci języka i polskiego pacierza.

Po Mszy św. Polski Związek Katolicki z Lotaryngii, wraz z Polską Szkołą w Metz oraz Stowarzyszeniem Stanisława Leszczyńskiego w Nancy, zaprosili wszystkich pielgrzymów na wspólny positek. Piękna, słoneczna pogoda sprzyjała grillowaniu i pozwoliła nam w pełni cieszyć się ze spotkania i uroczystości.

Po tym sympatycznym przerwaniu, pielgrzymi wrócili przed oblicze Maryi, aby najpierw oddać hołd Najświętszemu Sakra-

mentowi, potem natomiast uczestniczyć w procesji maryjnej i wspólnej modlitwie różańcowej.

W tym roku różaniec odmawialiśmy w języku polskim oraz francuskim, a miłą niespodzianką dla pielgrzymów oraz naszych kapłanów było rozważanie trzeciej tajemnicy przez 8-letniego Aleksandra Le Hir, który pięknie odmawiał z mamą dzieśiątkę różańca po polsku.

Po skończonej adoracji, Ks. Wicerektor poświęcił dewocjonalia oraz zapewnił nas o modlitwie przy grobie bł. Jana Pawła II w Rzymie, do którego udaje się z pielgrzymką w najbliższych dniach.

Pełni Bożej mocy i nasyceni modlitwą, rozeszliśmy się do domów, czekając na kolejne, przyszłoroczne spotkanie z Najświętszą Matką na wzgórzu Sion. □

Zajęcia Lech i Marek Dolata

Dzieci z Paryża XVII w Lourdes

Ks. Ryszard Górski – proboszcz

17 czerwca z parafii Miłosierdzia Bożego w Paryżu wyruszyła do Lourdes pielgrzymka dzieci pierwszokomunijnych i „rocznicowców” wraz z rodzicami – łącznie 120 osób! Przewodniczyli jej Ks. prob. Ryszard Górski. Celem pielgrzymki było podziękowanie Panu Bogu – przez wstawiennictwo Matki Bożej – za łaskę przyjęcia Pana Jezusa.

Podróż autokarowa upłynęła w atmosferze modlitwy i dziecięcego śpiewu. W czasie jazdy wyświetlano też film o św. Bernadecie, który nie tylko przybliżył historię objawień MB w Lourdes, ale wprowadził nastrój religijnego skupienia.

W sobotę rano, o godz. 6.30, pielgrzymi uczestniczyli w Mszy św. w Grocie Massabielskiej. Siostra Urszula animowała śpiew, który odbijał się od ścian grotty i szedł daleko w pobliskie osiedla ludzkie!

Po zakwaterowaniu w Domu PMK „Bellevue” i po śniadaniu, uczestnicy pielgrzymki, pod przewodnictwem Ks. dziekana Kazimierza Kopacza, udali się na odkrywanie „Ścieżek św. Bernadety”. Rozważania „Drogi Krzyżowej” oraz nabożeństwo eucharystyczne w podziemnej Bazylice św. Piusa X. wypełniły całe popołudnie! A wieczorem z zapalonymi lampionami paryscy pielgrzymi wzięli udział w procesji różańcowej, w czasie której rozbrzmiewała po polsku pieśń „Po górach, dolinach” oraz „Zdrowaś Maryjo”.

W drugi dzień pielgrzymki przypadła uroczystość Zestania Ducha Św. Wszyscy uczestniczyli w międzynarodowej Mszy św. Nasze dzieci, ubrane w alby komunijne oraz w stroje krakowskie, były piękną dekoracją tego eucharystycznego spotkania. To właśnie one niosły flagi narodowe oraz tablicę z napisem „Parafia Miłosierdzia Bożego w Paryżu 17”. W czasie Mszy św. dzieci przyniosły do ołtarza dary ofiarne.

Wielkie zainteresowanie wzbudziły stroje komunijne i krakowskie. To one były celem aparatów fotograficznych i kamer. Wielu pielgrzymów gratulowało nam tych pięknych ubiorów.

Pielgrzymka nasza na pewno dostarczyła jej uczestnikom wielu religijnych przeżyć, dzięki czemu długo zostanie w pamięci zarówno dzieci, jak i starszych. □

SPROSTOWANIE. Do relacji z Pielgrzymki Polaków do Monmorency (GK nr 23/2013 – str. 15) wkradł się błąd. Pan Florian Zatuski reprezentował prezesa Stowarzyszenia Kombatantów Polskich we Francji, pana Jana Kukurykę, a nie Fundację Jana Pawła II – jak mylnie podaliśmy. Czytelników i wszystkich zainteresowanych przepraszamy. (Redakcja)

Apel o pomoc dla Anny

Ania Kapuścińska od ponad dziesięciu lat jest nauczycielką w Zespole Szkół Nr 1 w Brwinowie.

Wszystko wyglądało pięknie: młode, szczęśliwe małżeństwo, śliczna, zdrowa córeczka, wymarzona praca, plany na przyszłość... I w jednej chwili całe jej życie wywróciło się do góry nogami. Zaczęło się jesienią 2010 r. Nagle nad obojczykiem pokazały się „kulki” wielkości matych piłeczek do ping-ponga. To wzbudziło niepokój. Wizyta u lekarza, skierowanie do szpitala, tam badania, USG, tomograf i podejrzenie, że to nowotwór. Jak to nowotwór? Przecież to niemożliwe, przecież ona swój limit cierpienia już wyczerpała. Właśnie miał zacząć się w jej życiu czas stabi-

lizacji i szczęścia... Ogarnęło ją przerażenie, co będzie z trzyletnią Marysią. Wiedziała jednak, że będzie walczyć i tak łatwo się nie podda.

Potem biopsja, kilka tygodni oczekiwania na wynik i diagnoza potwierdzająca przypuszczenia lekarza. Ziarnica złośliwa, czyli chłoniak – jak stwierdził lekarz – najłatwiejszy do wyleczenia spośród nowotworów. Od momentu, kiedy Anna nad obojczykiem wyczuła „kulki”, do czasu gdy trafiła na pierwszą chemioterapię minął miesiąc – bardzo szybko, miała szczęście. Choć choroba była zaawansowana, a skutki uboczne chemioterapii dawały się we znaki, zmiany nowotworowe pod wpływem leczenia szybko wycofywały się. Obudziła się

nadzieja. Latem 2011r. zastosowano dodatkowo radioterapię. Trzy miesiące później szczegółowe badania potwierdziły remisję choroby – Ania była zdrowa. Ogromna radość i pierwsze prawdziwe wakacje z dzieckiem, wyjazd w ukochaną Tatry. Po krótkim czasie regeneracji Ania wróciła do pracy. To niesamowite, jak człowiek może cieszyć się z tego, że znowu może pracować.

Gdy wydawało się, że wszystko zaczyna się układać, znów pojawiły się niepokojące objawy. I badania wykazały nawrót choroby. Anna była przerażona, ale i tym razem wiedziała, że musi walczyć – dla rodziny, dla Marysi. Nowotwór okazał się jednak tym razem oporny na leczenie.

Do dziś podano Annie dziewięć cykli różnych rodzajów chemioterapeutyków. Żadna z zastosowanych terapii nie przy-

Śp. O. Mieczysław Kuchciński omi

Ks. Zbigniew Opyd omi.

W niedzielę, 26 maja 2013 r. w domu zakonnym Mi. jonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej w Vaudricourt zmarł O. Mieczysław Kuchciński, Mi. jonarz Oblat Maryi Niepokalanej.

Uroczystości pogrzebowe miały miejsce w środę 29 maja. Mszy św. pogrzebowej przewodniczył i kazanie wygłosił superior Delegatury Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej we Francji i Beneluksie, o. Zbigniew Opyd. Mszę św. w kościele parafialnym w Vaudricourt koncelebrowało 24 kaptanów diecezjalnych i zakonnych, duszpasterzy polonijnych z Francji i Belgii. W Mszy św. uczestniczyły

siostry zakonne oraz przedstawiciele Polonii z północnej Francji i Belgii. Rodzinę z Polski reprezentował bratanek zmarłego, pan Marek Kuchciński, wicemarszałek Sejmu RP.

Śp. O. Mieczysław Kuchciński OMI urodził się 10 października 1922 r. w miejscowości Nowosiółki (diecezja przemyska). Jego rodzicami byli Jan i Wiktoria z domu Bernaś. W wieku 21 lat (w 1943 r.) został deportowany do Niemiec i pracował w Bawarii. Stamtąd uciekł do Szwajcarii, gdzie pozostał przeszło dwa lata. Kiedy dowiedział się, że we Włoszech walczą Drugi Korpus gen. Andersa, przedostał się do Włoch i zaciągnął do Wojska Polskiego. Walczył pod Monte Cassino. Po zakończeniu Drużej Wojny Światowej przeszedł razem z II Korpusem do Wielkiej Brytanii i tam kontynuował naukę rozpoczętą jeszcze we Włoszech. Do Belgii przyjechał 23 listopada 1948 r., a następnie przedostał się przez zieloną granicę do Francji. Tu ukończył gimnazjum polskie w Les Ageus pod Paryżem. Po maturze w roku 1950 zgłosił się do Zgromadzenia Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej i rozpoczął nowicjat w Korbeek-Lo w Belgii. Tam też złożył

swoje pierwsze śluby zakonne - 26 września 1951 r., a śluby wieczyste 26 września 1955 r. W latach 1951-57 studiował filozofię i teologię w Wyższym Seminarium Duchownym prowincji belgijskiej w Velaines. Święcenia kaptańskie przyjął z rąk bpa Colignon omi, 8 lipca 1956 r. również w Velaines. Następnie został przydzielony do Dystryktu Polskiego we Francji i Belgii. Po odbyciu stażu pastoralnego w La Ferté-sous-Jouarre był duszpasterzem polonijnym w Waziers, a od 1962 r. w Valenciennes. W 1967 r. został przeniesiony do Belgii, do duszpasterstwa polonijnego w Jemappes-Mons, a po roku do Tertre. W roku 1985 objął placówkę w Ressaix, gdzie pracował aż do grudnia 2000 r. Wówczas został przeniesiony do Francji, do Vaudricourt, gdzie przebywał przez ostatnie 13 lat swego życia. Został odwołany do wieczności w niedzielę, 26 maja 2013 r., w 91 roku życia.

Pożegnaliśmy Misjonarza Oblata Maryi Niepokalanej, kaptana wielkiej łagodności i dobroci, śp. o. Miecicia, bo tak zwykliśmy o nim mówić, tak do niego się zwracać. Pożegnaliśmy żołnierza Wojska Polskiego, weterana bitwy pod Monte Cassino.

Cechą charakterystyczną naszego Zgromadzenia jest wspólnota braterska. Jak wspaniale to swoje powołanie do życia wspólnotowego realizował śp. o. Mieczysław, niech świadczą nasze coroczne rekolekcje obłackie, w których nasz współbrat zawsze uczestniczył, ale kiedy go zabrakło, bo zdrowie już nie pozwalało na wyjazdy, wszyscy to mocno odczuliśmy. Jego łagodność, radość, życzliwość i niewyczerpany humor, dla wszystkich były wielkim darem. □

niosta oczekiwanego efektu, choroba postępuje. Życie rodziny zmieniło się. Pięcioletnia już Marysia wie, że mama często nie może się z nią bawić i wychodzić na wspólne spaceru.

W 2012 r. na rynku pojawił się nowoczesny lek do leczenia pacjentów z opornym chłoniakiem Hodgkina, właśnie takim jak u Ani. Adcetris może całkowicie wyleczyć Anię. Tyle że ta bardzo kosztowna kuracja nie jest refundowana przez polski Narodowy Fundusz Zdrowia! Udało nam się zebrać prawie 10 tysięcy podpisów pod petycją z prośbą o refundację leku, niestety Ministerstwo Zdrowia odmówiło.

Anna nie poddaje się, ale sama nie pokona bariery finansowej, dlatego potrzebna jest pomoc w zakupie leku. W tej chwili na koncie Fundacji Zdążyć z Pomocą jest zebrane dla Ani 120 tys zł (ok. 30 tys €). Wydaje się,

że to dużo, ale jedna dawka leku kosztuje ponad 40 tys. zł (a kuracja wymaga dziesięciu czyli 400 tys zł - 95 tys. €). Pierwszą dawkę Ania już dostała, a kolejne musi brać co trzy tygodnie!

Więcej informacji na stronach internetowych: <http://dzieciom.pl/podopieczni/19617>; www.annakapuscinska.pl.

W imieniu własnym, nauczycieli Zespołu Szkół Nr 1, Ani, jej męża - Grzegorza oraz Marysi prosimy o wpłaty na konto: kod SWIFT (BIC): BPHKPLPK, 11 10600076 0000321000196510.

Nawet najmniejsza ofiara przybliży Anię do wyleczenia. □

Zespół koordynujący pomoc dla Anny Kapuścińskiej: Ewa Pruska, Agnieszka Zielińska, Maciej Kieręto

**PENSJONAT
SANATO**
***

**POLSKI KLIMATYCZNY PENSJONAT
Z PRZEDWOJENNĄ TRADYCJĄ**

zaprasza na uzdrowiskowe wczasy lecznicze
STOSUJEMY KURACJĘ UNIKALNYMI WODAMI SIARCZKOWYMI

Busko-Zdrój | tel. 0048 413 781 948 | www.sanato.com.pl

• Dowóz materiałów **06 21 36 32 09** TEL.

• Wywóz GRUZU

snb@entreprisedemolition.fr

**AL-ANON
ALATEEN**

Grupy rodzinne Al-Anon
Nadzieja dla krewnych
i przyjaciół alkoholików

Al-Anon jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie alkoholu członka rodziny lub bliskiej osoby. Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie jak i osobie mającej problem z alkoholem. **Spotkania odbywają się w każdy wtorek o godzinie 20** (w salce obok kościoła polskiego NMP w Paryżu – metro: Concorde)

Anonimowość jest podstawową zasadą Al-Anon. Czekamy na Ciebie!
Tel: 06 26 45 56 46

Grupa Alateen spotyka się w drugi i ostatni wtorek każdego miesiąca o **godz. 20**

Rozliczenia księgowe.
07 60 74 90 98

LUXSUS - PRZEWOZ OSÓB I TOWARÓW
DO POLSKI - OLSZYNA, WROCŁAW, KATOWICE,
KRAKÓW, RZESZÓW. **TEL.: 06 62 75 50 06;**
01 42 38 63 20; (00 48 12) 284 12 50!

WYWÓZ GRUZU. TRANSPORT.
120€ - 60€!
TEL. 06.20.03.34.85

TRANSPORT:
- wywóz gruzu, - dowóz materiałów, - przeprowadzki.
T. 06 98 58 86 36

Specjalistyczny Gabinet Ortodontyczny
DR AGNÈS PALUCHA
118, av. Jean-Jaurès - 75019 Paris, Métro: Ourcq/Laumière
tél. 01 83 96 03 00

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa

POMPES FUNEBRES POLONIA ASSISTANCE INTERNATIONALE
przewożenie ciała do Polski • pogrzeby na terenie całej Francji 24/24
Koszty trumny (lub urny) i transport do Polski od 2200 € TTC

Tel. **02 31 85 23 66** – mówimy po polsku
(tłumaczenie i załatwianie formalności w urzędach)
Tel. **02 31 78 25 93** – mówimy po francusku
Fax **02 31 34 98 93** | e-mail: josefa.bazincourt@gmx.fr

Anonimowi Alkoholicy
niedziela, godz. 17:00

spotkania otwarte dla
wszystkich zainteresowanych

**GRUPA POLSKOJEZYCZNA
„NIEDZIELNA”**

**3 Rue Rampal
75019 Paris**

M 1 2 Belleville

tel. kontaktowe:
0 625 973 095
0 618 916 541

KOSMETYCZKA - MARTA. T. 06.68.50.02.58.

Stella Maris **Village Vacances**

**Zaprasza na week-ends
i wakacje**

Polski ośrodek wakacyjny
położony na Opalowym Wybrzeżu obok Le Touquet Paris Plage

Niskie ceny, zniżki dla młodzieży,
dzieci do lat 3 za darmo!

Rezerwacja:
Stella Maris - 376 chemin Bailleurquet - 62780 Stella-Plage
Tél. 03 21 94 73 65 - Fax : 03 21 94 63 55
contact@stellamaris-vacances.com - www.stellamaris-vacances.com

Kucharka умеющая добре готовить нужна jest do
pracy w kuchni na paździenik do Domu PMK
w La Ferté sous Jouarre.
TÉL./FAX 01 60 22 03 76 LUB 09 50 38 40 92
e-mail: pmk.laferte@free.fr

Dr Danuta Baranowicz-Schouker
chirurgien-dentiste
33, rue Poissonnière - 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15
(mówimy po polsku)

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

**PARYZ : 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi;
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.**

WYJAZDY DO POLSKI 7 razy w tygodniu, 2 razy dziennie:
14³⁰ - ekspres Południe Polski - Podkarpacie,
16⁰⁰ - reszta Polski; w sumie 120 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

Grupy rodzinne Al-Anon
Nadzieja dla krewnych i przyjaciół alkoholików

AL-ANON – GRUPA „ŚWIATEŁKO”

jest wspólnotą kobiet i mężczyzn na życie których wpływa picie alkoholu **członka rodziny lub bliskiej osoby.**

Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie jak i osobie mającej problem z alkoholem. Jeśli masz kochaną osobę, której picie powoduje poważne problemy, będziesz serdecznie witany na naszych spotkaniach. Nie mamy powiązań z żadnym wyznaniem wiary, nie mamy żadnych zobowiązań prawnych, składek ani wpisowego. Dzielimy się wzajemnie naszym doświadczeniem, siłą i nadzieją. Twój postęp może się dokonać według twój własnego sposobu i tobie właściwego tempa. My tylko zachęcamy, abyś wziął udział w naszej wspólnej sprawie.

Spotkania odbywają się **W KAŻDY CZWARTEK o godz. 20⁰⁰**
W salce obok kościoła polskiego św. Genowefy 18 rue Claude Lorrain, 75016 Paris (M° Exelmans) **ANONIMOWOŚĆ JEST PODSTAWOWĄ ZASADĄ AL-ANON**

PSYCHOLOG-TERAPEUTA: TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...
Poradnictwo legalne

BIURO TŁUMACZEŃ
W. A. KOCZOROWSKI

Tłumacz przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym w Wersalu
90, rue Anatole France - 92290 Châtenay-Malabry
lub

4, villa Juge - 75015 Paris (M° Duplex)
tel. 01 46 60 45 51 lub 06 07 71 52 90; (e-mail: wakocz@aol.com).

Tłumaczenia urzędowe, redakcja podań i pism, formalności
prawno-administracyjne w urzędach, kancelariach notarialnych i sądach.

TŁUMACZENIA – KONSULTACJE PRAWNE

S. Bocianowski - dr Prawa Międzynarodowego
SPECJALISTA PRAWA POLSKIEGO
Ekspert Sądowy – Tłumacz Przysięgły

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż

Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

Sprawy małżeńskie, administracyjne, emerytalne,
spadkowe, nieruchomości itp. w Polsce i we Francji.

GASTT

**Hurtownia polskich artykułów
spożywczych na giełdzie
w Rungis koło Paryża oferuje:**

Piwo:

- butelkowe, puszkowe,
- wynajem barów i ogródków piwnych,
- sprzedaż piwa beczkowego,
- obsługa imprez.

Ponadto w ofercie:

- przetwory
  - owocowo-warzywne,
  - produkty garmazeryjne,
  - słodczyce,
  - wędliny,
  - mięso wołowe,
  - ryby wędzone,
  - ryby świeże,
  - twarogi i sery
- wiele innych artykułów.

Gwarantujemy super ceny i dowóz towaru do klienta
Zapewniamy dostawy hurtowe na terenie całej Francji

e-mail: pgastronom@free.fr

tel. 06 23 00 48 39 | fax: 09 59 77 27 64

Entrepot: Zone Sogaris, Batiment M31, 94150 Rungis

SPRZEDAM MIESZKANIE - 25 m² - w WARSZAWIE -
Praga Południe, parter, taras, ogródek, widna kuchnia. 10 min od
Centrum i Stadionu. **T.(00 48 22) 612 51 66; 06 28 18 94 31.**

„IWONA” OFERUJE POMOC POLKOM
W SPRAWACH ADMINISTRACYJNYCH W PARYŻU

tel. 06 98 91 01 44 | edyta.art@gmail.com

www.zaginieni.pl, e-mail: itaka@zaginieni.pl
tel. (00 48) 22 654 70 70

POMÓŻ ZAGINIONYM WRÓCIĆ DO DOMU**Karol Sadowski**

1 lipca 2012 r. w Lubawie (Warmińsko-Mazurskie) zaginął Karol Sadowski. Ma 20 lat, 180 cm wzrostu i brązowe oczy. W dniu zaginięcia ubrany był w jasne jeansy, czarny podkoszulek, miał ze sobą plecak.

Ktokolwiek widział **Karola Sadowskiego** lub ma jakiegokolwiek informację o jego losie proszony jest o kontakt z **ITAKA - Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych** pod całodobowym numerem: +48 22 654 70 70. Można również napisać w tej sprawie do ITAKI: itaka@zaginieni.pl. Naszym informatorom gwarantujemy dyskrecję. **Zdjęcie Karola Sadowskiego** oraz innych zaginionych: www.zaginieni.pl

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'émigration polonaise)

N° 25 (2507): 14 - 21. 7 2013

Commission paritaire N°: 0515 G. 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) – tél. 01 55 35 32 32
Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkat@club-internet.fr, vkat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. inf. Stanisław Jeż – Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół, s. Natanaela Modzelewska.

Druk (Imprimerie): INDICA – 2, rue du 19 mars 1962 – 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonement): 1 rok (1 an) – 56,60 €, pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 3.7.2013

Inf. o prenumeracie na str. 3

UBEZPIECZENIA PO POLSKU**Grażyna Lubicz Fernandes**

SwissLife tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac - 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS - www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

PROGRAM TV*15 - 28 lipca 2013***PONIEDZIAŁEK****15 LIPCA**

9²⁰ Król Maciuś I(2) - serial 9⁵⁰ Karino - serial 10²⁵ Codzienna 2m3 - serial 11⁰⁰ Życie od kuchni 11³⁵ Kopciuszek - serial 12⁰⁰ Polonia w Komie 12⁰⁵ Barwy szczęścia - serial 12³⁰ Łamigłówka 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Ranczo(2) - serial 14³⁵ Błękitne wakacje 15⁰⁰ Glob 15³⁰ Reportaż 16⁰⁰ Złotopolscy - telenowela 16³⁰ Klimaty i smaki 16⁵⁰ Kopciuszek - serial 17¹⁵ Łamigłówka 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Codzienna 2m3 - serial 18²⁵ Kaba- ret 19¹⁵ Barwy szczęścia - serial 19⁴⁵ Dobrano- cka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁴⁵ Głęboka woda - serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Ekstradycja III - serial 23⁴⁰ Przystanek Woodstock 2011 0⁴⁰ Łamigłówka 0⁴⁵ Kopciuszek - serial 1¹⁵ Karino - serial

WTOREK**16 LIPCA**

7⁴⁰ Pan na Żuławach 9²⁰ Król Maciuś I - serial 9⁵⁰ Urwisy z Doliny Młynów(2) - serial 10²⁵ Codzienna 2m3 - serial 11⁰⁰ Polonia 24 11³⁵ Kopciuszek - serial 12⁰⁰ Polonia w Komie 12⁰⁵ Barwy szczęścia - serial 12³⁰ Łamigłówka 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Janosik prawdziwa historia - serial 14⁰⁰ Wielkopolski Park Narodowy 15⁰⁰ Co tu jest grane? 15³⁰ Nie ma jak Polska 16⁰⁰ Złotopolscy 16³⁰ Po obu stronach Bałtyku 16⁵⁰ Kopciuszek - serial 17¹⁵ Łamigłówka 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Codzienna 2m3 - serial 18²⁵ Piwnica pod Baranami 19¹⁵ Barwy szczęścia - serial 19⁴⁵ Dobrano- cka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁵⁰ Ojciec Mate- usz - serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Ekstradycja III - serial 23⁴⁵ Rozrywka

0³⁵ Łamigłówka 0⁴⁵ Kopciuszek - serial 1¹⁵ Urwisy z Doliny Młynów -serial**ŚRODA****17 LIPCA**

7⁴⁰ Pan na Żuławach 9²⁰ Król Maciuś I(2) - serial 9⁵⁰ Niewiarygodne przygody M. Piegusa 10²⁵ Codzienna 2m3 - serial 11⁰⁰ Polonia 24 11³⁵ Kopciuszek - serial 12⁰⁰ Polonia w Komie 12⁰⁵ Barwy szczęścia - serial 12³⁰ Łamigłówka 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Głęboka woda - serial 13⁵⁰ Zestrzelony nad Czechostowacją 14⁵⁵ Ale mądrale! 15⁴⁰ Notacje 16⁰⁰ Złotopolscy - tele- nowela 16³⁰ Las bliżej nas 16⁵⁰ Kopciuszek - serial 17¹⁵ Łamigłówka 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Codzienna 2m3 - serial 18²⁵ Moje Tatry 18⁵⁵ Wilnoteka 19¹⁵ Barwy szczęścia - serial 19⁴⁵ Dobrano- cka 20⁰⁰ Wiado-

PROGRAM*15 - 21 lipca 2013***PONIEDZIAŁEK****15 LIPCA**

7¹⁵ - Informacje 7³⁵ - Mocni w wierze 8⁰⁰ - Octava dies 8³⁰ - Słowo Życia 8³⁵ - Wieś to też Polska 9⁵⁰ - Felieton 10⁰⁰ - By odnowić oblicze ziemi 11¹⁰ - Św. na każdy dzień 11¹⁵ - Jak my to widzimy 11⁴⁵ - By odnowić oblicze ziemi 12⁵⁰ - Słowo Życia 12⁵⁵ - Koncert życzeń 14¹⁵ - Św. na każdy dzień 14³⁰ - Rozmowy niedok. 15⁵⁰ - Słowo Życia 16⁰⁰ - Informacje 16⁰⁵ - Wspomnienia z Polski 16³⁰ - Tydzień z Ziemi Św. 16⁵⁰ - Reportaż 17⁴⁵ - Informa- cje 18⁰⁰ - Spotkanie Rodziny RM 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Polski pkt. widzenia

WTOREK**16 LIPCA**

7¹⁵ - Informacje 7³⁵ - Polski pkt. widzenia 8⁰⁰ - Reportaż 8³⁰ - Słowo Życia 8³⁵ - Muzyczne drogowskazy 9²⁵ - Wspomnienia z Polski 9⁴⁵ - Św. na każdy dzień 10⁰⁰ - Rozmowy niedok. 11¹⁰ - Św. na każdy dzień 15⁰⁰ - Z wędką nad wodę 15⁴⁵ - Słowo Życia 16⁰⁰ - Informacje 16¹⁰ - Aktualności WSKSiM 16¹⁵ - Kalejdoskop młodych 16⁴⁵ - Św. na każdy dzień 17⁰⁰ - Na zdrowie 17²⁵ - Św. na każdy dzień 17³⁰ - Repor- taż 18⁰⁰ - Anioł Pański 18¹⁵ - Rozmowy niedok. 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Róża- niec 20⁵⁰ - Felieton 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informa- cje 21⁴⁰ - Polski pkt. widzenia

ŚRODA**17 LIPCA**

7¹⁵ - Informacje 7³⁵ - Polski pkt. widzenia 8⁰⁰ - Dla dzieci 8¹⁵ - Felieton 8³⁰ - Słowo Życia 8³⁵

- Na zdrowie 9⁰⁰ - Reportaż 9³⁰ - Kalejdoskop 9⁴⁵ - Aktualności WSKSiM 10⁰⁰ - Audiencja gene- ralna 14²⁵ - Św. na każdy dzień 14³⁰ - Rozmowy niedok. 15⁴⁵ - Słowo Życia 16⁰⁰ - Informacje 16¹⁰ - Na zdrowie 16⁵⁵ - Św. na każdy dzień 17⁰⁰ - Po str. prawdy 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Informacje 18¹⁵ - Rozmowy niedok. 19²⁵ - Św. na każdy dzień 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informa- cje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Felieton 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Polski pkt. widzenia

CZWARTEK**18 LIPCA**

7¹⁵ - Info. 7³⁵ - Polski pkt. widzenia 8⁰⁰ - Dla dzieci 8²⁵ - Słowo Życia 8³⁰ - Na zdrowie 9⁵⁰ - Felieton 10⁰⁰ - Rozmowy niedok. 11¹⁰ - Św. na każdy dzień 11¹⁵ - Po str. prawdy 15⁴⁵ - Słowo Życia 16⁰⁰ - Info. 16¹⁰ - Z wędką nad wodę 16⁵⁵ - Św. na każdy dzień 17⁰⁰ - Na tropie 17³⁰ - Reportaż 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Info. 18¹⁵ - Rozmowy niedok. 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Felieton 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Info. 21⁴⁰ - Polski pkt. widzenia

PIĄTEK**19 LIPCA**

7¹⁵ - Info. 7³⁵ - Polski pkt. widzenia 8⁰⁰ - Dla dzieci 8³⁰ - Słowo Życia 8³⁵ - Z wędką nad wodę 9²⁰ - Św. na każdy dzień 9²⁵ - Na tropie 9⁵⁰ - Felieton 10⁰⁰ - Rozmowy niedok. 11¹⁰ - Św. na każdy dzień 11¹⁵ - Wyptyń na głębie 14²⁵ - Św. na każdy dzień 15⁵⁰ - Słowo Życia 16⁰⁰ - Info. 16¹⁰ - Porady medyczne 17⁰⁰ - Jazda próbna 17³⁰ - Reportaż 17⁵⁵ - Św. na każdy dzień 18⁰⁰

- Anioł Pański 18⁰⁵ - Info. 19⁰⁰ - W Namiocie Słowa 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Felieton 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Info. 21⁴⁰ - Polski pkt. widzenia

SOBOTA**20 LIPCA**

7¹⁵ - Informacje 7³⁵ - Polski pkt. widzenia 8⁰⁰ - Jazda próbna 8²⁵ - Słowo Życia 8³⁰ - Porady med. 11⁰⁰ - Kropelka radości 12⁰⁰ - W Namiocie Słowa 14⁵⁰ - 7 sakr. 15²⁰ - Słowo Życia 15³⁰ - Koncert życzeń 16⁰⁰ - Informacje 16¹⁰ - Muzyczne drogowskazy 17⁰⁰ - Sankt. Polskie 17²⁵ - Św. na każdy dzień 17³⁰ - Bioetyczny detektyw 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Informacje 18¹⁵ - Rozmowy niedok. 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Informacje 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Zacerpnij ze źródła 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Informacje 21⁴⁰ - Polski pkt. widzenia

NIEDZIELA**21 LIPCA**

7¹⁵ - Info. 7³⁵ - Polski pkt. widzenia 8⁰⁰ - M. Buczek 8³⁰ - Słowo Życia 8³⁵ - Koncert życzeń 9⁰⁵ - Św. na każdy dzień 9¹⁵ - Przegląd Niedzieli 9²⁰ - Zacerpnij ze źródła 9³⁰ - Msza Św. 10³⁰ - 7 sakrament 11³⁰ - Dla dzieci 11⁵⁵ - Św. na każdy dzień 12⁰⁰ - Angelus 12²⁰ - Wieś to też Polska 13³⁰ - By odnowić oblicze ziemi 15⁴⁵ - Słowo Życia 16⁰⁰ - Info. 16¹⁰ - Koncert życzeń 17³⁰ - Reportaż 18⁰⁰ - Anioł Pański 18⁰⁵ - Info. 18¹⁵ - Rozmowy niedok. 19³⁰ - Dla dzieci 20⁰⁰ - Info. 20²⁰ - Różaniec 20⁵⁰ - Felieton 21⁰⁰ - Apel 21²⁰ - Info. 21⁴⁰ - Octava Dies. □

mości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Warto kochać – serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Ekstradycja III – serial 23⁴⁵ Piwnica pod Baranami 0⁴⁰ Łamigłówa 0⁴⁵ Kopciuszek – serial 1¹⁵ Niewiarygodne przygody M. Piegusa

CZWARTEK 18 LIPCA

7⁴⁰ Pan na Żuławach 9²⁰ Baśnie i bajki polskie(2) – serial 9⁵⁰ Klasa na obcasach – serial 10²⁵ Codzienna 2m3 – serial 11⁰⁰ Polonia 24 11³⁵ Kopciuszek – serial 12⁰⁰ Polonia w Komie 12⁰⁵ Barwy szczęścia – serial 12³⁰ Łamigłówa 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 13⁵⁵ Cudze listy 15⁰⁰ Przystanek Woodstock 2011 16⁰⁰ Złotopolscy – telenowela 16²⁵ Piękniejsza Polska 16³⁰ Kopciuszek – serial 17¹⁵ Łamigłówa 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Codzienna 2m3 – serial 18²⁵ Rozrywka 19¹⁵ Barwy szczęścia – serial 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁵⁰ Defekt – serial 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Mrok – serial 23⁴⁰ Casy Gruza 0³⁵ Łamigłówa 0⁴⁵ Kopciuszek – serial 1¹⁵ Klasa na obcasach – serial

PIĄTEK 19 LIPCA

7⁴⁰ Pan na Żuławach 9²⁰ Baśnie i bajki polskie(2) 9⁵⁰ Serial 10²⁵ Codzienna 2m3 – serial 11⁰⁰ Polonia 24 11³⁵ Kopciuszek – serial 12⁰⁰ Polonia w Komie 12⁰⁵ Barwy szczęścia – serial 12³⁰ Łamigłówa 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 13⁵⁵ Casy Gruza 15⁰⁰ Koncert 16⁰⁰ Złotopolscy 16³⁰ W stronę piękna 16⁵⁰ Kopciuszek – serial 17¹⁵ Łamigłówa 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Codzienna 2m3 – serial 18²⁰ Lady Pank 19¹⁵ Barwy szczęścia – serial 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁵⁰ Siedlisko – serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Ono – film 0³⁵ Łamigłówa 0⁴⁵ Kopciuszek – serial

SOBOTA 20 LIPCA

8⁵⁵ Polonia 24 9³⁵ Błękitne wakacje 10⁰⁵ W piątą stronę świata – serial 11⁰⁵ Pogranicze w ogniu – serial 12¹⁰ Łamigłówa 12¹⁵ Pamiętaj o mnie 12⁴⁰ Ojciec Mateusz – serial 13³⁰ Maktowicz w podróży 14⁰⁰ Siedlisko – serial 15⁰⁰ Bieszczadzki Park Narodowy 16⁰⁰ Kulturalni PL 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17²⁵ Łamigłówa 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 18⁵⁵ Ale mądrule! 19³⁵ Polonia w Komie 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Janosik prawdziwa historia – serial 21⁴⁰ Pamiętaj o mnie 22⁰⁰ Polacy tu i tam 22⁴⁰ Polskie drogi – serial 0¹⁵ Słownik polsko@polski 0⁴⁵ Łamigłówa 0⁵⁰ Rodzinka.pl(2) – serial

NIEDZIELA 21 LIPCA

8²⁵ Polacy tu i tam 9⁰⁰ Łamigłówa 9⁰⁵ Dla dzieci 9²⁵ Sto minut wakacji – serial 10⁰⁰ Ziarno 10³⁵ Czterdziestolatek – serial 11³⁵ Pamiętaj o mnie 11⁵⁵ Między ziemią a niebem 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁰ Między ziemią a niebem 12⁴⁵ Pod Tatrami 13⁰⁰ Msza św. – kościół św. Wojciecha Wrocław 14²⁰ Polskie drogi – serial 15⁵⁵ Polonia w Komie 16⁰⁵ Rozrywka 17⁰⁰ Dzika Polska – serial 17²⁵ Łamigłówa 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 18⁵⁰ Co tu jest grane? 19²⁰ Błękitne wakacje 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰

Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Ranczo(2) – serial 22³⁵ Pamiętaj o mnie 23⁰⁰ Czterdziestolatek – serial 0³⁰ Dla dzieci 0⁴⁵ Łamigłówa 0⁵⁰ Rodzinka.pl(2) – serial

PONIEDZIAŁEK 22 LIPCA

7⁴⁰ Pan na Żuławach 9²⁰ Baśnie i bajki polskie(2) 9⁵⁰ Karino – serial 10²⁵ Codzienna 2m3 – serial 11⁰⁰ Życie od kuchni 11³⁵ Kopciuszek – serial 12⁰⁰ Polonia w Komie 12⁰⁵ Barwy szczęścia – serial 12³⁰ Łamigłówa 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Ranczo(2) – serial 14³⁵ Błękitne wakacje 15⁰⁰ Glob 15³⁰ Polskie Wynalazki 2013 16⁰⁰ Złotopolscy – telenowela 16³⁰ Klimaty i smaki 16⁵⁰ Kopciuszek – serial 17¹⁵ Łamigłówa 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Codzienna 2m3 – serial 18²⁵ Kabaret 19¹⁵ Barwy szczęścia – serial 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁵⁰ Głęboka woda – serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Ekstradycja III – serial 23⁵⁰ Przystanek Woodstock 2011 0³⁵ Łamigłówa 0⁴⁵ Kopciuszek – serial 1¹⁵ Karino – serial

WTOREK 23 LIPCA

7⁴⁰ Pan na Żuławach 9²⁰ Baśnie i bajki polskie(2) 9⁵⁰ Urwisy z Doliny Młynów(2) – serial 10²⁵ Codzienna 2m3 – serial 11⁰⁰ Polonia 24 11³⁵ Kopciuszek – serial 12⁰⁰ Polonia w Komie 12⁰⁵ Barwy szczęścia – serial 12³⁰ Łamigłówa 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Janosik prawdziwa historia – serial 13⁵⁰ Bieszczadzki Park Narodowy 15⁰⁰ Co tu jest grane? 15³⁰ Nie ma jak Polska 16⁰⁰ Złotopolscy – telenowela 16³⁰ Po obu stronach Battyku 16⁵⁰ Kopciuszek – serial 17¹⁵ Łamigłówa 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Codzienna 2m3 – serial 18²⁵ Piwnica pod Baranami 19¹⁵ Barwy szczęścia – serial 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁵⁰ Ojciec Mateusz – serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Ekstradycja III – serial 23⁴⁵ Kabaret 0³⁵ Łamigłówa 0⁴⁵ Kopciuszek – serial 1¹⁵ Urwisy z Doliny Młynów(2) – serial

ŚRODA 24 LIPCA

7⁴⁰ Pan na Żuławach 9²⁰ Baśnie i bajki polskie(2) 9⁵⁰ Niewiarygodne przygody M. Piegusa 10²⁵ Codzienna 2m3 – serial 11⁰⁰ Polonia 24 11³⁵ Kopciuszek – serial 12⁰⁰ Polonia w Komie 12⁰⁵ Barwy szczęścia – serial 12³⁰ Łamigłówa 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Głęboka woda – serial 13³⁰ I. Kwiatkowska 14⁵⁵ Ale mądrule! 15⁴⁰ Notacje 16⁰⁰ Złotopolscy – telenowela 16³⁰ Las bliżej nas 16⁵⁰ Kopciuszek – serial 17¹⁵ Łamigłówa 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Codzienna 2m3 – serial 18²⁵ Wielkie Sanktuarium Polski 18⁵⁵ Wilnoteka 19¹⁵ Barwy szczęścia – serial 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Warto kochać – serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Ekstradycja III – serial 23⁵⁰ Piwnica pod Baranami 0³⁵ Łamigłówa 0⁴⁵ Kopciuszek – serial 1¹⁵ Niewiarygodne przygody M. Piegusa

CZWARTEK 25 LIPCA

7⁴⁰ Pan na Żuławach 8⁵⁰ Rozrywka 9²⁰ Baśnie i bajki polskie(2) 9⁵⁰ Klasa na obcasach – serial

10²⁵ Codzienna 2m3 – serial 11⁰⁰ Polonia 24 11³⁵ Kopciuszek – serial 12⁰⁰ Polonia w Komie 12⁰⁵ Barwy szczęścia – serial 12³⁰ Łamigłówa 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 13⁵⁵ Dok. 15⁰⁰ Przystanek Woodstock 2011 16⁰⁰ Złotopolscy – telenowela 16²⁵ Piękniejsza Polska 16⁵⁰ Kopciuszek – serial 17¹⁵ Łamigłówa 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Codzienna 2m3 – serial 18²⁵ Rozrywka 19¹⁵ Barwy szczęścia – serial 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁵⁰ Defekt – serial 22⁰⁰ Polonia 24 22⁵⁰ Światowe Dni Młodzieży Rio 2013 0¹⁵ Rozrywka 0⁴⁰ Łamigłówa 0⁴⁵ Kopciuszek – serial 1¹⁵ Klasa na obcasach – serial

PIĄTEK 26 LIPCA

7⁴⁰ Pan na Żuławach 8⁴⁵ Rozrywka 9²⁰ Baśnie i bajki polskie(2) 9⁵⁰ Bukolandia – serial 10²⁵ Codzienna 2m3 – serial 11⁰⁰ Polonia 24 11³⁵ Kopciuszek – serial 12⁰⁰ Polonia w Komie 12⁰⁵ Barwy szczęścia – serial 12³⁰ Łamigłówa 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 13⁵⁵ Światowe Dni Młodzieży Rio 2013 15⁰⁰ Rozrywka 16⁰⁰ Złotopolscy – telenowela 16³⁰ W stronę piękna 16⁵⁰ Kopciuszek – serial 17¹⁵ Łamigłówa 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Codzienna 2m3 – serial 18³⁰ Koncert 19¹⁵ Barwy szczęścia – serial 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁵⁰ Siedlisko – serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁵⁰ Światowe Dni Młodzieży Rio 2013 0¹⁵ Rozrywka 0³⁵ Łamigłówa 0⁴⁵ Kopciuszek – serial 1¹⁵ Bukolandia – serial

SOBOTA 27 LIPCA

8⁵⁵ Polonia 24 9³⁵ Błękitne wakacje 10⁰⁵ W piątą stronę świata – serial 11⁰⁵ Gdańsk – serial 12⁰⁰ Polonia w Komie 12¹⁰ Łamigłówa 12¹⁵ Pamiętaj o mnie 12⁴⁰ Ojciec Mateusz – serial 13³⁰ Maktowicz w podróży 14⁰⁰ Siedlisko – serial 15⁰⁰ Świętokrzyski Park Narodowy 15⁵⁰ Polonia w Komie 16⁰⁰ Kulturalni PL 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17²⁵ Łamigłówa 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 18⁵⁵ Ale mądrule! 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Janosik prawdziwa historia – serial 21⁴⁰ Pamiętaj o mnie 22⁰⁰ Polacy tu i tam 22⁴⁰ Polskie drogi – serial 0¹⁰ Rozrywka 0²⁵ Łamigłówa 0³⁰ Światowe Dni Młodzieży Rio 2013

NIEDZIELA 28 LIPCA

8²⁵ Polacy tu i tam 9⁰⁰ Łamigłówa 9⁰⁵ Wędrowki skrzata Borówki 9²⁵ Sto minut wakacji – serial 10⁰⁰ Ziarno 10³⁵ Czterdziestolatek – serial 11³⁵ Pamiętaj o mnie 11⁵⁵ Między ziemią a niebem 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁰ Między ziemią a niebem 12⁴⁰ Pod Tatrami 12⁵⁰ Rozrywka 13²⁰ Polskie drogi – serial 14⁵⁰ Światowe Dni Młodzieży Rio 2013 17²⁵ Łamigłówa 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 18⁵⁰ Co tu jest grane? 19²⁰ Błękitne wakacje 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Sport – Pogoda 20⁴⁵ Ranczo(2) – serial 22⁴⁰ Pamiętaj o mnie 23⁰⁰ Czterdziestolatek – serial 0³⁰ Wędrowki skrzata Borówki 0⁴⁵ Łamigłówa 0⁵⁰ Rodzinka.pl(2) – serial. □

*Gen. Władysław Sikorski
- w 70 rocznicę
tragicznej śmierci*

Gen. Władysław Sikorski – Naczelnny Wódz Polskich Sił Zbrojnych i premier Rządu na Uchodźstwie podczas II wojny światowej - zginął w niewyjaśnionych okolicznościach w katastrofie lotniczej 4 lipca 1943 na Gibraltarze.